

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

bisdom Antwerpen / maart - april 2024

Religieuzen in beweging

© Ludo Verwimp

KERKELIJK ONTBIJT,
BROEDERLIJK PROFIJT

DIALOOG, OP EN
OVER SCHOOL

KERK VERWELKOMT
LGTBI+'ERS

OPHAALBRUG, VANUIT
DE GEVANGENIS IN TURNHOUT

Relevant - Nummer 2
TWEEMAANDELIJKS
maart - april 2024

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

ISSN-nummer
2294-7620

> **Op de cover:** Krijg jij ook trek in een kerkelijk ontbijt met broederlijk profijt? Lees meer op bladzijde 18.

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Religieuzen in beweging	4
Het einde van een kerkelijk tijdperk	12
Godvergeten	14
Profetisch pionieren	15
Refugee slow dating	16
Dialoog, op en over school	17
In de kijker: Kerkelijk ontbijt, broederlijk profijt ..	18
Estafette: Josee Laeremans	19
De kiosk	20
Lerenslang: De vreugde van de weg	22
Doorkijk: Ophaalbrug	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks. Verantwoordelijk uitgever is Nathalie Milio, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofredactie: Ilse Van Halst

Redactieraad: Steven De Schamphelaere, Jonathan Wuyts, Nathalie Milio, Marc Philips, Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht

Redactie: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 0474 655 943, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Abonnementen: Abonnementen Relevant, p/a Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, 03 202 84 30, abonnementen.relevant@kerknet.be.

Een jaarabonnement kost 25 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 50 euro.

Een steunabonnement kost 50 euro.

Voor een los nummer betaal je 10 euro.

Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Nicky De Vocht

CRISIS ALS HEFBOOM

Het religieuze leven deemstert weg, horen we voortdurend. Al enkele decennia gaat het discours vooral over 'niet meer' en 'nog net'. *Relevant* wil voorbij die crisis kijken van wat verloren gaat en nagaan hoe we omgaan met de onbekende nieuwe realiteit die op ons afkomt. Hoe we vandaag en morgen een nieuwe toekomst kunnen uitstippelen voor spiritualiteit in onze samenleving. Hoe we religieuze waarden langs andere wegen kunnen doorgeven. Hoe we een fris antwoord kunnen zoeken op spirituele noden in onze samenleving. Leert de Bijbel immers niet dat crisis een hefboom kan zijn voor groei en ontwikkeling?

En er komen nog meer crisissen aan bod in dit nummer. De documentaire *Godvergeten* over kindermisbruik door geestelijken veroorzaakte heel wat schokgolven binnen en buiten de Kerk. In dit nummer hebben we aandacht voor de hoorzitting van de bijzondere, Vlaamse commissie voor de evaluatie van misbruik in de Kerk en in andere gezagsrelaties, een initiatief van het Vlaams Parlement.

We werpen een blik achter de gesloten muren van strafinstellingen. Aalmoezenier Anne-Mie Jonckheere getuigt over de rauwe woede en tegelijk de diep-existentiële radeloosheid en eenzaamheid bij gedetineerden in de gevangenis van Turnhout. En probeert, in de voetsporen van Jezus, oog te hebben voor de mens achter die woede en spanningen.

Ook de onderwijswereld krijgt heel wat uitdagingen op haar bord. Helga Melis, nieuw bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs in ons bisdom, wil daarover verbindend in dialoog gaan. De vluchtelingencrisis blijft mensen aanzetten om alles achter te laten op zoek naar een veilige toekomst. Op een slow dating nodigde de Kathedraal geïnteresseerden uit om persoonlijk kennis te maken met mensen op de vlucht en hun verhaal te beluisteren. Omdat verbinding een pleister op de wonde kan zijn.

Het volk van Israël ging ons voor, van crisis naar crisis. Met de Bijbel in de hand volgt Jean Bastiaens hun wedervaren. De boodschap is duidelijk: er is slechts één tegengif tegen angst, verlamming, wanhoop en agressie en dat is godsvertrouwen.

Ilse Van Halst

BRUIDSKLEED

Ook omdat ik een foto ervan heb, is de herinnering mij levendig bijgebleven. Toen ik nog een kleuter was, maakte ik een belangrijke dag mee. Mijn tante, een zus van mijn moeder, legde haar plechtige professie als religieuze af, in de plaatselijke kloostergemeenschap. Aan de ene kant zaten de zusters, aan de andere kant onze familie. Hoe was mijn tante voor die gelegenheid gekleed? Ze droeg het lange witte trouwkleed van mijn moeder, de witte sluier inbegrepen! Omdat mijn tante wat langer en smaller was dan mijn moeder, had een naaister het bruidskleed wat aangepast. Het stond mijn tante als gegoten. In dat bruidskleed legde ze haar religieuze geloften af. Het leek heel feestelijk. En zeker mooier dan het lange zwarte kleed dat ze na de professie aantrok. Mijn tante in het trouwkleed van mijn moeder! Een professie in bruiloftskleed: het is mij als kleuter niet ontgaan.

Vasten

Wat is er de voorbije decennia met het religieuze leven gebeurd? Mijn tante is er nog, de negentig jaar voorbij. Gelukkig maar. En dat lange zwarte kloosterkleed is al ruim vijftig jaar vervangen door gewone kledij. Het doet me denken aan een woord van Jezus, dat ik ook heb gebruikt in mijn vastenbrief voor dit jaar. Op zekere dag zegt Jezus: "Kunnen bruiloftsgasten soms vasten zolang de bruidegom bij hen is? Zolang ze de bruidegom bij zich hebben, kunnen ze niet vasten. Maar er zullen dagen komen dat de bruidegom van hen is weggenomen, en dan, op die dag, zullen ze vasten" (Mc 2, 18-20).

Een bruidegom en een bruiloftsfeest: het is een beeld dat Jezus graag gebruikt. Het is een beeld dat ook de Kerk graag gebruikt, niet enkel in verband met het huwelijk, maar ook in verband met het religieuze leven. Het religieuze

› Een bijzonder moment. Kersvers gewijd priester Mick Huybrechts treedt naar buiten uit de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal waar hij vol overtuiging zijn engagement als priester uitsprak, en wordt er tot zijn verrassing warm onthaald door vrienden uit zijn Chiroverleden. Mick is ondertussen aan de slag in de pastorale eenheid Zacheüs.

leven is meer dan een dienstverlening of een arbeidscontract. Het is een verbintenis uit liefde en voor het leven. Dát is de kern van het religieuze leven. Waar de liefde voor Jezus welig tiert, bloeit het religieuze leven vanzelf op. Waar ze op een laag pitje staat, vermindert het weer vanzelf.

Waar het schoentje wringt

Zo zou je kunnen kijken naar het sterk verminderde aantal religieuzen vandaag. Het is als een vastentijd in het religieuze leven. Een vasten "omdat de bruidegom van hen is weggenomen". Jezus is er nog wel als bron van inspiratie, als wegwijzer en gids, als man van vrede en verzoening, als teken van hoop. Hij is er nog als zaaier, als herder, als genezer, als kritische stem, als gastheer. Maar is Hij er ook nog als bruidegom? Als de meest geliefde, aan wie men zijn leven wil toevertrouwen. Als de enige ware, aan wie men zich helemaal wil geven. Daar wringt vandaag het schoentje, in onze westerse christenheid. Jezus is er nog

wel, maar niet langer als bruidegom. Het witte bruidskleed blijft in de kast hangen. En jawel, voor de Kerk is dat als een vastentijd.

In beweging

Alles is in beweging. En beweging heeft met ritmes en tijden maken. Op en neer. Versneld en vertraagd. Winter en zomer. Wie leeft, moet tegen die beweging kunnen. Zo gaat het ook met het religieuze leven in de Kerk. Uiteraard zijn we alle religieuzen dankbaar voor de vele taken die ze in ons bisdom vervullen, vaak ongezien. En vaak ook met weinig publieke waardering. Echter, we zijn hen het meest dankbaar voor het witte bruidskleed dat ze ooit aantrokken, uit liefde voor Jezus. Hún bruidegom en ónze bruidegom. Zonder die liefde kan de Kerk niet bestaan. Of zou ze verwateren tot een grote organisatie, heel nuttig en goed georganiseerd, maar niet als een verbintenis tussen geliefden. Hij met ons en wij met Hem.

+ Johan Bonny

› Op 4 januari was het vijftien jaar geleden dat Johan Bonny tot bisschop gewijd werd in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen. Toen was het de zondag van Driekoningen. Dat vierde hij dit jaar op de avond van 7 januari, feest van de Openbaring van de Heer, met een viering in de kathedraal, onder meer in aanwezigheid van minister Annelies Verlinden. Die ochtend zette hij de dag al feestelijk in, met een viering met Afrikaanse priesters uit Antwerpen en de Kempen ter gelegenheid van Afrikadag in de kerk Goddelijk Kind Jezus in Turnhout. Zang en dans, vreugde en gebed maakten er een bijzondere dag van. De bisschop en met hem de aanwezige gelovigen genoten volop.

RELIGIEUZEN IN BEWEGING

Hoe hun spiritualiteit blijven vertalen en vooral hertalen naar morgen? Vertrekken we daarbij niet te vaak van stereotiepe denkkaders? Moeten we meer out of the box denken? Wordt er vandaag al gezaaid voor morgen en hoe?

EEN KIEM MET SCHILLEN

*Het religieuze leven gaat met snelle schreden achteruit. Via diaconie, visieteksten, nieuwe huizen op andere continenten, testamentaire overeenkomsten enzovoort geven religieuzen hun spiritualiteit vandaag door aan leken. Zal dat standhouden? Zal het christelijke gedachtegoed in de ratrace van het leven niet 'ondergesneeuwd' geraken, wanneer er geen zuster meer in een raad van bestuur zetelt als behoeder van de goede zaak? En dus rijst de vraag: hoe die spiritualiteit blijven vertalen en vooral hertalen naar morgen? 'Relevant' vroeg het aan Thomas Quartier. Als benedictijn kent hij de monastieke spiritualiteit als zijn broekzak. De hoogleraar Liturgische en Rituele Studies aan de Radboud Universiteit Nijmegen werd in 2022 verkozen tot theoloog des vaderlands in Nederland. **Hoopvol pleit hij voor kiemcellen van religieus leven. Een model dat volgens hem ook parochies en pastorale eenheden een impuls kan geven.***

Ilse Van Halst

Toen Thomas Quartier zo'n tien jaar geleden intrad in een relatief kleine gemeenschap van benedictijnen in Nederland, vroegen zijn vrienden hem ietwat bezorgd hoeveel toekomst zijn plannen wel hadden. Een vraag die nog pertinenter werd toen hij later verkaste naar de nog kleinere abdijsgemeenschap van Keizersberg in Leuven. "Daaruit leerde ik dat dat monnik-zijn een persoonlijke oefening is. Als monnik wil je de weg naar binnen bewandelen. Naar de goddelijke oorsprong in jezelf, zoals trappist Thomas Merton het typeert", duidt Thomas. "Mijn apostolische bezigheden vloeien daaruit voort. Ze komen voort uit de kern in mezelf waarnaar ik op zoek ben. Het gaat steeds van binnen naar buiten. En dat staat haaks op de oude en ietwat naïeve kijk op het klooster als gemeenschap. Een klooster faciliteert de innerlijke weg van wie daar zijn terechtgekomen. Niet meer en niet minder."

Tankbeurt

Die weg naar binnen kent verschillende intensiteiten. Zo was Thomas eerder een oblaat, een lekenlid van de orde. "Je woont in de wereld, al dan niet gehuwd, en bent verbonden aan een abdijs", legt hij uit. "Gedurende enkele jaren voldeed dat voor mij. Ik zocht het klooster op als een spiritueel benzinestation, waar ik als het ware eens per maand bijtankte."

➤ *Broeder Thomas Quartier.*

Uiteindelijk bleek het toch niet intens genoeg. Fysiek werd ik gewaar dat ik in de kerkbanken niet op mijn plek zat, dat ik naast de monniken in de koorbanken hoorde, in de kerngroep."

Anders

Niet dat dat beter of slechter zou zijn dan zijn vorige levensvorm, het is gewoon anders. "Wat we vandaag nodig hebben, zijn kiemcellen of kerngroepen, waarrond zich dan verschillende schillen situeren", droomt Thomas luidop. "Die kern moet een biddende kern zijn. Contemplatie is de liefde die zich naar binnen keert, naar de goddelijke kern in jezelf. En het moet een stabiele kern zijn, want anders schiet het alle richtingen uit. In ons geval verzekert een regel van zo'n anderhalf duizend jaar die stabiliteit. Daarrond kan dan van alles groeien in concentrische cirkels, zoals studenten die participeren, kerkgangers die naar de liturgie komen ..."

Tallose congregaties zetten zich actief in voor onderwijs, daklozen, ziekenzorg ... Een prachtig engagement en toch zien ze zich vandaag uitsterven in West-Europa. "Die inzet is de liefde die zich naar buiten keert", vervolgt de theoloog zijn redenering. "Dat is geenszins verkeerd, maar, zoals een zuster me ooit zei: 'Te midden van al die actie zijn we op een bepaald moment de contemplatie vergeten. Dat had nooit mogen gebeuren.' Want wie vroeger onderwijzeres of ontwikkelingshulpster wilde worden, trad in. Vandaag hoeft dat niet meer. In die actie, die liefde die zich naar buiten keert, ligt het beginpunt dus niet, wel in de liefde die zich naar binnen keert. Contemplatie is de bron, zegt Thomas Merton. Actie is de stroom. En ik voeg er graag aan toe: als je altijd op de stroom zwemt, zwem je op de lange duur op den droge, maar anderzijds, als je op de bron gaat zitten, verstopt je haar."

Experimenteertuin

Gedurende de voorbije jaren gaf de benedictijn geregeld conferenties in vergrijzende kloosters in Nederland om de toekomst van hun spiritualiteit te verzekeren en de verantwoordelijkheid daarvoor in lekenhanden te geven. "Een zuster op hoge leeftijd drukte me ooit op het hart: 'Ook communautiteiten hebben niet het eeuwige leven.' Misschien verschilt het proces waarin dat soort gemeenschappen zich bevinden niet zo veel van de op- en neerwaartse beweging, het komen en het gaan, die je in de geschiedenis altijd ziet terugkeren, en tegelijk is een communautiteit misschien ook wel een experimenteertuin van hoe je dat kunt aanvaarden zonder het eigenlijke geestelijke leven kwijt te raken."

Mogelijk denken we immers te veel in stereotypen. "Hangen we dit verhaal niet te veel op aan personen," vraagt Thomas zich luidop af, "alsof alleen zusters of broeders die spiritualiteit kunnen doorgeven? We kunnen ook structuren uitwerken die het doorgeven van hun gedachtegoed organiseren. Ik denk aan bezinningsmomenten voor alle medewerkers van een ziekenhuis of een onderwijsinstelling, die een bepaalde spirituele traditie verankeren, ook al zijn er geen religieuzen meer, en die integraal tot het werkritme van elk personeelslid behoren." Hij geeft meteen een voorbeeld. "De Nederlandse karmelieten hebben een grote scholengemeenschap, waar evenwel geen enkele karmeliet nog lesgeeft. De gemeenschap organiseert wel uitgebreide toerustingsbijeenkomsten, niet enkel voor godsdienstleerkrachten, maar voor al het personeel. Zulke structuren maken dat een leerkracht begrijpt: als ik hier leerkracht ben, is dat een levensvorm."

© Birgit Sterckx

"Wat we vandaag nodig hebben, zijn kiemcellen of kerngroepen, waarrond zich dan verschillende schillen situeren."

De droom over kiemcellen en meerdere schillen daaromheen past de benedictijn ook graag toe op de kerkgemeenschap. "De Kerk is niet zozeer het instituut, ze is er om te faciliteren. Elke parochie zou het klooster in zichzelf moeten ontdekken. Parochies zouden biddende kernen moeten zijn, waarrond concentrische cirkels groeien. Het enige wat telt is God zoeken. De andere zaken, van esthetische, organiserende of welke aard ook, doen er wel degelijk toe, maar zijn niet het beginpunt."

De benedictijn verwijst naar enkele sociale experimenten die nu reeds in de Kerk en in kloosters plaatsvinden. "De missionaire parochie bijvoorbeeld tracht actief te missioneren en te tonen hoe aantrekkelijk klassieke parochies zijn. Een prachtig initiatief," aldus Thomas, "alleen ervaar ik dat het voor mij niet werkt. Bovendien vraag ik me af of niet-gelovigen daarop zitten te wachten ..." In de protestantse Kerk bij onze noorderburen ontwaart hij een andere interessante ontwikkeling. "Daar ontstaan stadskloosters, meestal in een of ander kerkgebouw, waar groepen mensen biddende gemeenschappen vormen. Ze leven doorgaans niet samen, maar proberen op regelmatige basis samen het getijdengebed te bidden, samen te eten, kortom, iets van de kloosterlijke vaste kerngemeenschap op een andere vernieuwende manier vorm te geven. En dat trekt mensen aan, ook al gaat het niet om massa's."

Aantrekkelijk

Het getijdengebed bezit in de ogen van Thomas een onbevroede aantrekkingskracht. "We moeten beseffen dat de eucharistie niet de enige volwaardige liturgische vorm is. Het getijdengebed is dat ook. Door in te zetten op het getijdengebed vermijd je heel wat sacramentele issues, zoals het groeiende probleem van het voldoende aantal ambtsdragers voor de wekelijkse parochieviering. De anglicanen hebben dat goed begrepen. Hun traditie van de *evensong* (n.v.d.r. een doorgaans door een koor gezongen avondgebed) kent een enorme aantrekkingskracht. We zouden kiemen kunnen ontwikkelen in een parochie die de weeksluiting dragen in de vorm van een vesperdienst of het lof zingen op zondagavond. Die rustige stille kloosterliturgie is in mijn ogen een van de grote troeven die we als katholieke Kerk in handen hebben."

De vraag is hoe je in die stadskloosters een stabiliteit kunt ontwikkelen, legt Thomas meteen de vinger op de zwakke plek. "Na een jaar of enkele jaren krijgen een aantal mensen kinderen, hun prioriteiten liggen elders, anderen worden te oud ... en het project verglijdt", bedenkt hij. "Daarom pleit ik ervoor om de rijkdom van klassieke religieuze gemeenschappen die we vandaag nog hebben, samen te voegen met zulke stadskloosterachtige schillen. Dat het een hybride gang van zaken is, lijkt mij heel erg natuurlijk. (lacht) Er zullen altijd mensen zijn die 'gek' genoeg zijn om in te treden, ook al zullen dat nooit grote aantallen zijn. Alleen moeten we zorgen dat we kiemcellen of kernen blijven creëren waar ze terecht kunnen en waar ze die goddelijke kiem in zichzelf kunnen bereiken. En dat zal uitstralen. Daarvan ben ik overtuigd." ▶

Het mag duidelijk zijn. Thomas is er niet van overtuigd dat de typische religieuze spiritualiteit veranderd of zelfs vervangen moet worden om te overleven. “De monastieke spiritualiteit blijft aantrekkelijk. Het benedictijnse *ora et labora* stond nog nooit zo in de belangstelling als vandaag”, stelt hij vast. “Alleen voelen mensen niet meteen de behoefte om aan te sluiten bij de kerngroep. Daar ligt het verschil. Het probleem ligt bij hun antwoord op de vraag: wat betekent dat nou voor je levenskeuze? Wil je dat als levensvorm aanvaarden?” Daarnaast verwijst hij ook naar de derde orde, de lekenorde, die over het algemeen veel actiever is vandaag dan dertig jaar geleden. Stellig klinkt zijn advies: “Sleutel niet te veel aan de kerngroep in die binnenste kring, bijvoorbeeld om die wat hipper te maken, want dat werkt niet. Dat hoor ik van congregaties die met de tijd probeerden mee te gaan door bijvoorbeeld het habijt af te schaffen of bepaalde regels te veranderen. Achteraf verzuchtten ze: ‘Dat hadden we nooit mogen doen.’”

Tips

Wat kunnen we dan wel doen? Welke handvatten reikt Thomas ons aan? “Het gebed of de *lex orandi* primeert op de *lex credendi*: het geloof volgt uit het gebed, niet omgekeerd”, benadrukt

hij. Vanuit zijn charisma als monnik is hij ervan overtuigd dat je dat kloppende hart nodig hebt om die vitaliteit in stand te houden. “Ik bezocht een stadsklooster dat een aanloopplek voor daklozen openhield. Zonder die biddende kern krijg je op een bepaald moment een multifunctioneel wijkcentrum. En in de opvang van daklozen onderscheiden wij, christenen, ons niet van andere mensen. Het is net die contemplatieve kiem, die een naar binnen gericht karakter heeft, die het wijkcentrum onderscheidt van andere centra, die het tot een bezielde plek maakt. En dan kunnen die twee bewegingen perfect samengaan: de middelpuntvliedende en de middelpuntzoekende kracht.” Daarom drukt Thomas kloosters – en bij uitbreiding parochies en pastorale eenheden – op het hart: “Bied een open ruimte, bid het getijdengebed, werk met ontmoetingen van groepen die op een makkelijke manier kunnen aansluiten, vergeet de stilteplekken ook niet. Ontzettend veel mensen hebben immers behoefte aan stilte.”

We mogen dus gerust wat meer out of the box denken, maar daarbij mogen we nooit vergeten terug naar de bron te keren, naar de kern, back to the source. En wie weet ... “Misschien zal het ook iets heel anders worden, iets waar we nu niet aan denken, iets dat niet op onze radar staat ...”

EEN ZORGTRADITIE AFSLUITEN

Ik ben te gast bij de gasthuiszusters van Antwerpen. Met negen wonen ze op de derde verdieping van een woon-zorgcentrum, allen tussen de 82 en 104 jaar. Tweeëntwintig jaar geleden verhuisden ze met 61 zusters (en 10 witte zusters) naar de oude kloostersite en ziekenhuis Sint-Camillus in de Lokkaardstraat. De 71 kamers waren toen volzet. “We waren toen nog valide, en we konden veel zelf doen”, vertellen de vijf aanwezige zusters enthousiast. “We verzorgden ons religieuze leven met liturgie en een gemeenschappelijk leven. We kwamen uit verschillende huizen en er was alleen wat spanning over wie de leiding ging nemen. Zuster Yacintha heeft dat prima gedaan. Alles liep op wieltjes in dat nieuwe ‘gemeenschapshuis’.”

Achteraf gezien heeft die vroege verhuis alleen maar voordelen gehad. De zusters werden betrokken in de voorbereiding van de veranderingen. Ze hebben het religieuze leven kunnen voortzetten als gemeenschap en zo moeten ze niet op late leeftijd nog een verhuis meemaken. Al merken ze wel dat het niet meer is wat het geweest is. Ook al helpen ze elkaar nog waar het kan – “zorg dragen voor mensen zit in onze genen” – ze worden wel steeds meer afhankelijk van leken. En dat brengt een serieuze verandering mee. “Ze hebben een ander leefritme”, wordt opgemerkt, “en het is niet eenvoudig om met al die verschillende culturen te werken.” Er werken nu 31 verschillende nationaliteiten in het huis. Het religieuze leven maakt dat er nog meer gemeenschappelijk gewerkt wordt in het huidige woon-zorgcentrum met haar diverse bewoners. En daardoor is er ook meer dagorde in het huiselijke leven.

Hoe ze de toekomst zien? “We blijven er rustig bij, al doet het wel iets om een zuster af te geven. Dan komt het einde weer heel dichtbij. En er is wat schrik om zelf hulpbehoevend te worden, dat valt niet te ontkennen.” Volgend jaar vieren ze tweehonderd jaar terugkeer van de gasthuiszusters in Antwerpen. Maar eigenlijk maken ze al achthonderd jaar deel uit van de stad. Door de fusies van de ziekenhuizen en nu ook de woon-zorgcentra zal de naam ‘gasthuiszusters’ verdwijnen. “Dat doet nog het meest pijn. Maar mensen zullen ons blijven herinneren als een zorgzame aanwezigheid in de stad. En dat is het belangrijkste!” (Lea Verstricht)

IN BEWEGING BLIJVEN

Kamer 328. Derde verdieping. Ik ben op zoek naar zuster Emmanuelle, de laatste zwartzuster van Antwerpen. Ze verblijft sinds enkele maanden in het woon- en zorgcentrum Sint-Camillus. Ze is (weer) gevallen. Godzijdank, alleen een serieuze kneuzing. Onderweg ontmoet ik zuster Bernadette van de apostolinnen. Ze is 104 jaar, ze wandelt met haar stok door de gang, het weer is te guur om buiten in de tuin rond te wandelen. “Ja, ‘ne mens moet in beweging blijven, hé, anders wordt ge te rap oud.”

Wat is dat, een zuster?

In beweging blijven ... De zin echoot in mijn hoofd. En ze heeft gelijk. Zijn ze niet allemaal in beweging: ordes, congregaties, religieus geïnspireerde groepen? De visie en de overtuigingen van een leven naar het Evangelie kan men niet opdringen. Zich geven en loslaten. Het zijn honderden verhalen die niet sensationeel genoeg zijn om de pers te halen. Hoeft ook niet. De onderstroom heeft zijn werk gedaan en vloeit verder. In rijke dialogen tussen religieuzen en Generatie Z (jongeren geboren tussen 1995 en 2010). Ze weten veelal niet wat een zuster is. Zo menig zuster of broeder heeft dat aan het verzorgende personeel moeten uitleggen. “En echt nooit getrouwd? Nooit kinderen willen hebben? Nooit getwijfeld?” In zorginstellingen, scholen ... ook al zijn daar vrijwel geen religieuzen meer. Doorgegeven. Aan bekwame leken die – sommigen meer, sommigen minder – begrijpen en waarderen hoeveel inzet zusters gebracht hebben, en dat gedurende vele, vele jaren, ja eeuwen ...

En mijn taak als gedelegeerde voor het religieuze leven? Vernieuwing ondersteunen? Congregaties bemoedigen wanneer hun eeuwenoude congregationeel verhaal lijkt te eindigen? Wat religieuze bewogenheid kan bewerken, laat zich niet aflezen uit cijfers over intredes of interessante succesverhalen. Ook nu nog zijn religieuzen ‘mensen in beweging’, mannen en vrouwen die God herkennen en zijn stem horen, waar ze zich ook bevinden. De Geest waait waar en hoe Hij/Zij wil: gastvrijheid beoefenen, oog en hand hebben voor lijden dat niet in het maatschappelijke blikveld valt, breekbaarheid en eindigheid niet uit de weg gaan. En vooral als mens-met-de-mensen leven en God groter laten zijn dan onze voorstellingen. Zo samen onderweg, ook nu ontsnapt het religieuze leven aan planning en normering. (Nicole Vennekens)

© Saskia van den Kieboom

DE DERDE ORDE

“Het was heerlijk om die tijd te hebben. De rust, het ritme van het gebed, de mooie liturgie en de prachtige omgeving maken dat ik weer opgeladen naar huis kan!” Christian Devos, directeur van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, is net terug van een meerdaags verblijf in Averbode. Hij is lid van de derde orde van Averbode. Tal van kloosterordes kennen een derde orde. De eerste orde bestaat uit de mannelijke religieuzen, de tweede orde uit de vrouwelijke religieuzen en de derde orde uit niet-gewijde gelovigen, leken dus die hun geloofsleven volgens een bepaalde spiritualiteit willen inkleuren. Voor Christian is dat de norbertijnse spiritualiteit die hij heeft leren kennen in Averbode.

Op jonge leeftijd

Christian leerde Averbode al op jonge leeftijd kennen. Toen hij de mis diende in de Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesbasiliek in Edegem, trad de leider van de groep misdienaars in bij de broeders van Averbode. Sindsdien kwam Christian er geregeld, ook later als student tandheelkunde om er te studeren, of gewoon om er te wandelen en te lezen. Hij kwam er in contact met broeder Andreas, die de derde orde nieuw leven wilde inblazen en die Christian uitnodigde om lid te worden. “De norbertijnse spiritualiteit spreekt me sterk aan,” legt Christian uit, “vanwege de Vita Mixta, een combinatie van een contemplatief leven, met het naar buiten treden om de handen uit de mouwen te steken in parochies, ziekenhuizen en scholen. En ook vanwege de Communio, de gemeenschap met Christus in de eucharistie en de gemeenschap met elkaar.”

Van leden van de derde orde wordt verwacht dat ze de spiritualiteit meenemen in hun dagelijkse leven, thuis en, daar waar het kan, in de abdij. Eucharistie en getijdengebed zijn vaste leidraden. Daarnaast stuurt broeder Andreas iedere week een bezinnende mail met uitleg over de lezingen van de week en de kerkelijke feestdagen en met tips hoe het brevier te gebruiken. Naast de individuele spiritualiteitsbeleving wordt ook ingezet op het gemeenschapsleven. Zo zijn er tijdens het jaar verschillende bijeenkomsten zoals het verwelkomen van nieuwe leden in september en vormingsdagen. Ook het feest van Christus-Koning wordt gevierd met de derde orde. Dan zijn ook de partners welkom. (Saskia van den Kieboom)

GEMEENSCHAP ALS MISSIE

Een hartelijk welkom valt me te beurt in een huis dat al meer dan een eeuw een thuis betekent voor mensen die zich geroepen weten om naar buiten te trekken, gegrepen door het mensgeworden woord van God, en dat te brengen tot bij mensen in niet-vanzelfsprekende gebieden. Het Missiehuis van de scheutisten werd geopend als een sanatorium in 1912 en kende nadien een geschiedenis van rusthuis, ‘retraitehuis’ en woon-zorgcentrum. Op dit moment leven er achttien paters. Hun gemiddelde leeftijd: 85 jaar. “Ze hebben allen een eigen cultuur meegebracht vanuit de missies”, ervaart Luc Colla, rector van het Missiehuis. “De verschillen tussen Azië en Afrika zijn ook in dit huis aanwezig. Maar we zijn een open gemeenschap.”

Verhuizen

“Er zijn de gezamenlijke momenten van liturgie en maaltijd, en een gemoedelijk ontmoetingsmoment voor het middagmaal. Voor de rest vult ieder het eigen leven in. Sommigen doen ook dienst in het omringende parochiële leven.” Eind 2024 sluit het huis zijn deuren voor de paters. Ze verhuizen dan naar andere huizen van Scheut elders in het land. Dat maakt het gemakkelijker voor de meeste missionarissen. Enkel niet voor wie uit de regio komt, want die laat hier ook familie achter.” In dat proces van loslaten is de spiritualiteit een dragende factor. Missionarissen verhuizen wel vaker. En de spiritualiteit van de broederlijkheid maakt dat ze zich overal thuis voelen. Ofschoon Colla erkent dat het niet gemakkelijk is om oude mensen te verplaatsen.

Gemeenschap als missie

Over de toekomst van het huis wordt volop onderhandeld. Ondertussen hoopt de rector dat “de confraters zich spoedig kunnen thuis voelen waar ze terecht komen en voldoening vinden in het gemeenschapsleven. Want dat is wat ons nog rest: ‘gemeenschap als missie’. Als mensen kunnen zien dat we kunnen samenleven in diversiteit en verdraagzaamheid, dan is dat missie”, besluit hij. (LV)

© Lea Versticht

© Zahna Vansteelandt

© Mandy Molenbroek

De foto's worden tentoongesteld vanaf 19 juni op de campus Sint-Lucas, Van Schoonbekestraat 143 in Antwerpen. Info op www.sintlucasantwerpen.be.

VOOROORDEN DOORPRIKKEN

Onbekend is onbeminde. Dat lijkt hoe langer hoe meer het geval voor de gasthuiszusters in Antwerpen. Een fotoproject zal daar verandering in brengen. En wie weet zal de reportage ook de komende maanden en jaren kijkers weten te beroeren en het verhaal van de gasthuiszusters – die dit jaar tweehonderd jaar geschiedenis schrijven in de stad – doorgeven, lang nadat zij er zelf niet meer zijn. Als een soort moderne verkondiging.

© Tine Vromant

➤ **Zahna Vansteelandt**

“Naar aanleiding van de verjaardag nam ik contact met al wie een band heeft met de gasthuiszusters met de vraag om mee te werken aan een feestprogramma”, vertelt Christel Celis, gemeenschapsverantwoordelijke van de congregatie. “Zo ook de opleiding fotografie van de Hogeschool Karel de Grote, campus Sint-Lucas, die haar intrek heeft genomen in de oude verpleegsterschool Sint-Berlindis van de gasthuiszusters.” Ans Brys, docent derde jaar atelier fotografie, was meteen geboeid: “Het is een uitgelezen kans om een besloten gemeenschap naar buiten

te brengen. Het past bovendien perfect in het project ‘les Belges’, waarmee we tegen 2030, wanneer ons land tweehonderd jaar bestaat, een stafkaart van de Belgen in beeld willen brengen.” Daarnaast begeleidt een docent van beeldende kunst in maart een project waarbij een vijftiental studenten portretten op groot formaat zullen schilderen van de zusters.

Weinig animo

“Bij de meeste studenten was er niet veel animo om het project bij de zusters op te nemen. We wisten er niet veel over”, vertelt Mandy Molenbroek (22) uit Nederland. “Mij leek het wel wat. Ik fotografeerde eerder zusters in een klooster in Nederland tijdens een opdracht. Dat was een bijzonder boeiende ervaring. Ik vond dit dan ook een mooie gelegenheid om terug in die wereld te duiken.” Ze wist drie medestudenten warm te maken. Samen trokken ze naar de zusters om kennis te maken. “We verbleven er een hele dag. Ze waren heel gastvrij. We voelden ons zo welkom!”, blikt Zahna Vansteelandt (21) uit Bekegem terug. “Ze waren ook erg geïnteresseerd in ons. Ze vroegen honderduit over onze studie en ons project. Er was echt een wisselwerking. Telkens ik een foto nam, sloeg ik eerst een praatje met de zuster in kwestie, om haar op haar gemak te stellen.” Mandy valt haar bij: “We kozen er bewust voor om niets te ensceneren om een bepaald effect te creëren. We wilden een authentiek beeld brengen van hoe de zusters echt zijn en leven.”

Hoewel Zahna katholiek is opgevoed, speelt geloof geen rol meer in mijn leven. “Ik wist niet goed wat te verwachten. Het beeld van een streng klooster bleek niet te kloppen. Natuurlijk spelen gebed en God een belangrijke rol in hun leven. En ja, ze leven uitermate sober. Maar we waren verrast door hun openheid en gastvrijheid, hun zorg voor elkaar en betrokkenheid op de ander, hun warmte en gevoel voor humor.” Mandy beaamt: “Er leven vandaag heel wat vooroordelen over religieuzen in onze samenleving, omdat we die wereld niet meer kennen. We hopen die te doorprikken met onze reeks foto's. Voor de zusters is het geloof de kern van hun bestaan, maar ze leven absoluut niet op een eiland. Hun spiritualiteit vertaalt zich in de manier waarop ze in het leven staan, zo gastvrij en zo vol zorg voor de ander.”

© Tine Vromant

➤ **Mandy Molenbroek**

De studenten prijzen zich gelukkig dat ze dit project kozen. “Ik heb een boeiende wereld leren kennen die anders nooit op mijn pad was gekomen”, besluit Zahna. “We hebben al vaak tegen elkaar gezegd: als wij later zo oud zijn als de zusters, willen we ook even positief en hoopvol als zij in het leven staan.” (IVH)

ZIE, IETS NIEUWS GA IK MAKEN

Op 16 oktober 2023 werd Emmanuel Tomfiah tot deken benoemd van het dekenaat Kempen-Oost. Emmanuel is spiritijn. De meer dan driehonderd jaar oude congregatie van de Heilige Geest zendt haar broeders en paters spiritijnen uit naar 53 landen wereldwijd.

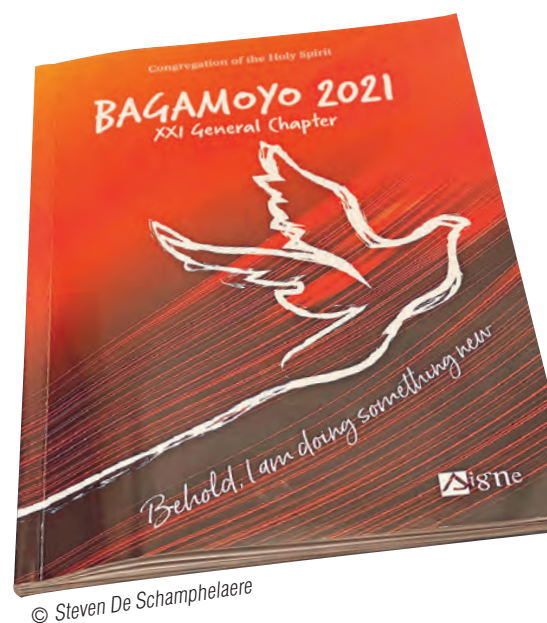
Schril contrast

Emmanuel is afkomstig uit Ghana en verhaalt met een schittering in zijn ogen over de levendige vieringen daar, het sterke geloof, ook bij jongeren, en de zorg voor elkaar en voor de hele gemeenschap. Dat staat in schril contrast met de situatie in Vlaanderen. "Nog niet zo heel lang geleden trokken missionarissen vanuit Europa naar Afrika. Vandaag maken missionarissen zoals ik de omgekeerde beweging", geeft hij aan. "Waar Ghana een levende, krachtige Kerk is, tref ik hier een Kerk aan van hoge leeftijd. De boodschap van het Evangelie is hier wel aanwezig,

maar moet opnieuw worden opgenomen door de mensen. Dat vraagt om een andere aanpak." Emmanuel noemt dat 're-evangelisatie'. De congregatie van de Heilige Geest hield in 2021 haar 21ste kapittel in Bagamoyo in Tanzania. Tijdens een kapittel wordt door een ruime delegatie gedurende een volle maand nagedacht, gesproken en geschreven binnen het kader van een bepaald thema. In 2021 luidde het thema: "Zie, iets nieuws ga ik maken" uit Jesaja, hoofdstuk 43. "Dat is een duidelijke oproep om naar de toekomst te kijken", verklaart Emmanuel. "De congregatie ziet daarin drie belangrijke uitdagingen en werkt erin: communicatie, klimaat en mensenrechten. Die evoluties en veranderingen wegen vooral zwaar op de mensen in de marge. Speciaal naar hen gaat onze aandacht."

Wat kan ik voor jou betekenen?

"In de sterk geseculariseerde maatschappij in Vlaanderen zie ik vooral jongeren en gezinnen als een belangrijk aandachtspunt. Ik ben naar hier gekomen om iets te betekenen voor hen en om een opbouwende rol op te nemen in de gemeenschap. Het is een grote uitdaging natuurlijk. Onze kerkgemeenschap lijkt soms vooral palliatieve zorgen nodig te hebben. Maar dat klopt niet", meent Emmanuel. "Onze toekomst ligt immers bij de jongeren en jonge gezinnen die openstaan voor het geloof en het Evangelie. We kunnen hen benaderen met onze boodschap. Dat lijkt soms het meest logische. Maar persoonlijk vind ik het beter om hen te vragen wat ik voor hen kan betekenen."

© Steven De Schamphelaere

De resultaten van het kapittel werden samengevat in een boekje. De tekst is een verslag, maar ook meteen een actualisatie van de leefregels van de congregatie. In het voorwoord lezen we: "Dit boekje (...) is de start van de fase waarbij we de uitnodiging van het kapittel om iets nieuws te doen, in de praktijk brengen." Het is een vertrekpunt met zowel visie- als werkpunten. Het eerste werkpunt is alvast: "Lees de tekenen van de tijd...". Misschien hebben we dat in onze kerkgemeenschap te lang te weinig gedaan? De spiritijnen gaan er alvast van uit dat het met de hulp van de Heilige Geest daarvoor nooit te laat is. Een aanstekelijke invitatie. (Steven De Schamphelaere)

© Nick Hannes

TOEKOMST BORGEN

In de jaren 60 telde de congregatie zusters van het Heilig Hart van Maria, beter bekend als de zusters van Berlaar, meer dan negenhonderd zusters. Vandaag zijn ze in België nog met vijftig. Hoe bereiden ze zich voor op de toekomst? Zuster Marie-Josée bevestigt dat het borgen en doorgeven van de spiritualiteit van de zusters van Berlaar in een toekomst waar weinig zusters nog actief betrokken zijn, de laatste jaren een essentieel aandachtspunt is geworden. "Onze congregatie heeft hard gewerkt en veel opgebouwd, zowel in onderwijs als in ouderenzorg. In het onderwijs is de actualisering van het opvoedingsproject 'Hart van God op aarde zijn' een uiting van dankbaar en hoopvol uit handen geven van het vele werk van onze medezusters in het verleden en van de overdracht van de spiritualiteit. Een krachtig schoolteam in de verschillende onderwijsinstellingen geeft er op een eigentijdse manier veel aandacht aan om de spiritualiteit van onze congregatie levendig te houden en te borgen."

Een nieuwe naam

De overkoepelende vzw Rusthuizen Zusters van Berlaar, die nu nog acht maar binnenkort tien woon-zorgcentra omvat, kreeg in 2018 een nieuwe naam. "We waren dankbaar dat zowel het bestuur als de directie het belangrijk vonden dat de naam zou blijven verwijzen naar onze

congregatie en onze spiritualiteit, die zich uit in zorg voor mensen, met de liefde van Maria als bron. De nieuwe naam 'Zorggroep Zusters van Berlaar' vertaalt beide dimensies." Ze vervolgt: "De visie en de missie van de Zorggroep Zusters van Berlaar zijn gegroeid vanuit onze spiritualiteit van 'eenvoud, liefde en gastvrijheid'. Ze worden gedragen en uitgedragen door een sterk en gedreven team in al de woon- en zorgcentra, de lokale dienstencentra, de dagverzorgingscentra en de thuisverpleging."

Spiritualiteit borgen

Namen kunnen verworden tot holle begrippen of veranderen en projecten groeien uit tot andere projecten. "Bij een benoeming als leidinggevende of bestuurder in een van onze organisaties," stelt Marie-Josée, "vragen we net daarom een aantal mensen uitdrukkelijk om onze spiritualiteit vanuit hun eigen christelijke zingeving te blijven borgen. In zoverre zelfs dat zulk een engagement schriftelijk wordt vastgelegd. We merken dat het werkt, en we hopen dat die mensen op hun beurt anderen zullen weten te engageren wanneer ook hun verhaal een einde nadert. We hopen en blijven vertrouwen dat ook in de toekomst de christelijke waarden en de spiritualiteit van onze congregatie mogen blijven voortleven in de dagelijkse werking van onze instellingen." (SDS)

RUIMTE OM TE ZIJN

Op www.oudeabdij.be geeft een groot en divers aanbod mee gestalte aan de wereldwijde zending van de jezuïeten om de hand te reiken aan de uitdagingen van de hedendaagse samenleving. Zo worden alle leerkrachten en opvoeders van de Vlaamse ignatiaanse scholen ergens tussen hun tweede en vijfde dienstjaar in de Oude Abdij in Drongen verwacht voor een meerdaagse vorming met als thema de ignatiaanse pedagogie en haar spirituele onderstroom.

“Een rode draad in het leven van Ignatius was mensen helpen in hun zoektocht naar zin en samenhang in hun leven, naar een persoonlijke relatie met God en Jezus. Dat is ook een van de huidige wereldwijde apostolische speerpunten van de jezuïeten, net als jongeren begeleiden in het uitbouwen van een hoopvolle toekomst”, vertelt Bart Beckers. De jezuïet is het aanspreekpunt identiteit en pastoraal voor de ignatiaanse scholen in Nederland en Vlaanderen. Een onderdeel van zijn mandaat bestaat erin samen met de collega's van het (Vlaamse) vormingsteam, allen

leken, vorming te geven aan leerkrachten, opvoeders en administratieve medewerkers van de ignatiaanse scholen in Vlaanderen. Alhoewel het geenszins Ignatius' bedoeling was een onderwijsorde te stichten, zijn de jezuïetencolleges reeds meer dan 450 jaar een weg om de ignatiaanse spiritualiteit tot bij jongeren te brengen. De *Ratio Studiorum* (1599) was de eerste standaardisering van de ignatiaanse pedagogie. In het najaar van 2015 maakten de leerkrachten en opvoeders van de Vlaamse jezuïetencolleges kennis met het hertaalde opvoedingsproject: *Ignatiaanse pedagogie in tien bewegingen*. Die publicatie geeft stem aan de traditie, rekening houdend met de context van vandaag. In de inleiding staat te lezen: “We hopen dat de tekst het gesprek onder alle betrokkenen bij ons onderwijs zal voeden en versterken. Want juist het gesprek – in de geest van een onderscheidingsproces – versterkt de betrokkenheid en de verbondenheid en biedt ieder de kans op een eigen manier een plaats te vinden in ons project.”

Smaakt het naar meer?

“Dat laatste wordt tijdens de vormingsdagen in alle openheid ter harte genomen”, getuigt Bart. “En voor wie die reflectie over wat hem/haar als leerkracht of opvoeder bezielt naar meer smaakt, is er de mogelijkheid tot optionele vervolgpogramma's. Zo krijgt de ignatiaanse pedagogie telkens opnieuw gestalte. Aanpassing en flexibiliteit behoren immers tot het DNA van de ignatiaanse spiritualiteit, telkens opnieuw ruimte om te zijn.” (Marc Philips)

EEN RESERVEWIEL

Missionaris zijn is niet meer wat het was. Scheutist Jan Hoet is al vijftien jaar met pensioen, maar nog steeds actief als missionaris in Haïti, waar hij als 24-jarige begon. Op aflossing van de wacht vanuit Vlaanderen hoeft hij niet te rekenen. “Dat betekent geenszins dat ons werk hier teloorgaat. In andere landen en op andere continenten zijn er nog heel wat roepingen”, wimpelt hij het doemdenken weg. “Ik krijg het gezelschap van een jonge scheutist uit Tsjaad. We vormen het embryo van een religieuze communiteit gedragen door cïm Haïti. Onze provincie telt drieëntwintig scheutisten van verschillende nationaliteiten en leeftijden.”

Ondertussen staat pater Jan stevig met beide voeten op de grond: “Ik ben inmiddels te oud om Mamosa, het onthaaltehuis voor studenten, en de sportbond Banzaï, twee initiatieven die ik uit de grond stampte, te trekken. Bovendien hebben we de middelen er niet meer voor.” Dus klopte Jan aan bij de congregatie, die het project wil vrijwaren voor de toekomst, mits er ook een pastorale dimensie aan gekoppeld wordt. Het sportcentrum dat Jan aan het bouwen is in Port-au-Prince – het Centrum Théophile Verbist voor animatie en fysieke herbronning voor de jeugd – wordt de basis, met daarin ruimte voor de werking van vzw Cunina en de Kiro of lokale Chiro. “Het is nog tasten en zoeken. Het is een kiem die nog moet groeien”,

EEN NIEUW HOOFDSTUK

“Als kapucijnenorde belichamen we een stevige spiritualiteit, die haar oorsprong vindt in onze stichter Franciscus. Die spiritualiteit staat los van het kloosterleven als zodanig, met het dalende aantal intredes en de vergrijzing van de Vlaamse broeders”, vertelt Kenny Brack. Met zijn vijftig lentes behoort de gardiaan of huisoverste van Meersel-Dreef tot de middenmoot van de gemeenschap. “Er zijn immers meer ‘leken’ die de franciscaanse spiritualiteit uitdragen dan religieuzen. Denk aan de lekenbeweging Tau, Franciscaanse spiritualiteit Vandaag en het Franciscaans Belevingscentrum in Meersel-Dreef.”

Vaak wordt geopperd dat de Kerk al te traditionele wegen blijft bewandelen en dat ze meer out of the box moet denken als voorwaarde voor

vernieuwing. Pater Kenny is het daar niet mee eens. “Ik zou eerder zeggen: Back to the source. Terug naar de bron”, weerlegt hij met nadruk. “Geregeld komen jongeren in klasverband naar Meersel-Dreef. Ondergedompeld in ons dagelijkse kloosterritme verwondert meer dan de helft zich over hun eigen positieve gevoel daarbij. Toch doen we bewust niets bijzonders.” Het probleem ligt volgens Kenny elders: “Ze worstelen eerder met het ‘niet kunnen kiezen’, een overprikkeling door chique maar oppervlakkige levensinvullingen en een angst voor een levenslang engagement.”

“Onze orde is wereldwijd aanwezig, wat een brede waaier aan mogelijkheden biedt om die back-to-the-source-beweging mogelijk te maken”, geeft Kenny aan. Om ruiterlijk te erkennen: “We hadden er in Vlaanderen al twintig jaar eerder mee moeten starten. Dan waren we nu zo diep niet weggezakt.”

Ondertussen wordt er werk van gemaakt en wordt het kapucijnenleven in Vlaanderen en Nederland internationaal ingericht. Sinds kort vormen de Nederlandse en de Vlaamse broeders de delegatie Kapucijnen in de Lage Landen.

“Daardoor is er meer jong leven en zijn we beter in staat om onze spiritualiteit op een vitale manier vorm te geven. Binnenkort vormen enkele broeders van bij ons met broeders uit Duitsland of Oostenrijk een werkgroep ‘Roepingen’ om initiatieven te lanceren die het mogelijk maken om een tijdje mee te leven met onze gemeenschap of aan te leunen bij een bestaande gemeenschap.” De broeders gaan ook mee met hun tijd. “Dat is absoluut nodig”, weet Kenny. “Zo werken we samen met een mediaspecialist om uit te dokteren op welke manier we aanwezig kunnen zijn op die sociale mediakanalen waarop het leven van jongeren zich vandaag

© Luc Peeters

erkent Jan. “Essentieel is dat dit project gedragen wordt door scheut, niet enkel financieel maar ook naar geest. Dat sportactiviteiten gekaderd worden in een bredere bedding, in de lijn van onze spiritualiteit.”

Een grote familie

Het onthaalthuis voor studenten mocht dan noodgedwongen de deuren sluiten, waar ze wonen en werken geven onze oud-studenten onze waarden door. “We zijn nog steeds een grote familie”, vertelt Jan trots. “Velen zetten zich op hun beurt in voor een betere wereld. Floraine bijvoorbeeld, die het tot landbouwingenieur schopte en bij Unicef werkt, liet zelf een technische school bouwen in haar geboortedorp waar ze nu jongeren opleidt.” Zo blijft de spiritualiteit die pater Jan doorgaf aan zijn studenten, her en der verder uitdijen ... Jan heeft een heel eigen kijk op zijn spiritualiteit als missionaris. “Ik beschouw mezelf als een reservewiel. Dat ligt onder in de kofferbak van de wagen. Veelal weet de chauffeur niet waar het ligt of vergeet hij het zelfs. Kilometerslang lijkt het nutteloos. Tot de wagen plots in panne valt”, vertelt Jan. “Missionaris zijn is neerzitten bij mensen in de werkelijkheid van armoede, delen in hun frustraties en onmacht, samen met hen zoeken hoe eruit te geraken en hoe meer mens te worden. Dat kan de nieuwe naam van verkondiging zijn: niet de leraar die het eens zal vertellen, wel de leerling die zichzelf door de armen en de kleinen laat evangeliseren.” (IVH)

www.centrecimhaiti.wordpress.com

grotendeels afspeelt. Als we jonge mensen iets willen vertellen, moeten we daarheen gaan waar zij zijn, op de digitale snelweg.”

Dankzij de schaalvergroting hoeft niet elk groepje kapucijnen nog een landelijk bestuur te vormen en kunnen krachten elders worden ingezet. Bovendien blijft de mogelijkheid reëel dat medebroeders op rust oud kunnen worden in een kapucijnenomgeving en dat oudere medebroeders gepaste zorg blijven krijgen. Kenny ziet het als een verrijking voor wie aan de toekomst wil bouwen. “Broeder Christophorus Goedereis (n.v.d.r. die de delegatie Lage Landen leidt) spreekt over een nieuw hoofdstuk. Groepjes die gemoedelijk op zichzelf blijven draaien, lopen uiteindelijk vast, omdat ze geen nieuwe zuurstof krijgen. Een groep met een mondiale blik ontwikkelt een bredere dynamiek.” (IVH)

EEN AHA-ERLEBNIS

Of het religieuze leven zal wegdeemsteren? Zuster Katharina is er niet bang voor. Het beste bewijs zijn de restauratiewerkzaamheden waartoe de trappistinnen van de abdij Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth in Brecht na rijp beraad besloten. “We investeren omdat we overtuigd zijn van onze toekomst als kloostergemeenschap”, zegt de abdis stellig. “We gaan dicht bij elkaar leven, rond het pandhof. De kerk wordt kleiner. Achterin krijgt onze winkel een plaatsje. Daarbij trekken we resoluut de ecologische kaart.”

Moet de monastieke spiritualiteit dan vertaald of zelfs hertaald worden, om terug aan aantrekkingskracht te winnen? “In het monastieke leven staat het gebed centraal. Dat is de kern. Die is altijd en overal hetzelfde. Alles is daaraan ondergeschikt”, legt zuster Katharina uit. “Onze opdracht bestaat er veeleer in: hoe passen we ons aan de tijd en de cultuur aan met wat rond die kern draait, zoals het gemeenschapsleven, de arbeid, de gastvrijheid ... Moeten we daar een vertaalslag doorvoeren?” Ze verduidelijkt meteen: “Want we merken dat de jonge ‘intreders’ een andere generatie zijn. Kwamen zusters tot voor kort uit grote gezinnen en waren ze lid van een jeugdbeweging en dus vertrouwd met het gemeenschapsleven, vandaag is dat niet langer zo. Ze weten niet wat het betekent om altijd rekening te houden met een ander, om te delen, niet enkel letterlijk, maar ook aandacht, tijd, energie ...”

Snuffelen

Vandaag probeert de abdij al sporen naar de toekomst te trekken. “Zoals nagenoeg elke abdij heeft Brecht een gastenhuis voor wie even wil thuiskomen bij zichzelf en bij God. Geregeld komen scholen op bezinning, al mindert dat. Tegelijk bieden meer en meer scholen, ook hogescholen, jongeren de kans om enkele dagen op het ritme van de abdij mee te leven, los van de roepingenvraag”, somt zuster Katharina op. Die vraag komt dan weer aan bod tijdens meeleefdagen die de zusters al ruim vijftien jaar organiseren. “Die leiden niet rechtstreeks tot intredes, maar dankzij hun lage drempel kunnen geïnteresseerden al eens komen ‘snuffelen’.”

De abdijsamenleving verwacht van alle gasten dat ze tijdens hun verblijf minstens één of twee keer naar de kerk komen. “Niemand vindt daar graten in”, ervaart de abdis. “Sterker, ik ervaar vaak dat het een soort

aha-erlebnis wordt, dat mensen een andere kant van het christendom leren kennen en die als waardevol aanvoelen. Er wordt een snaar geraakt van iets diepers. Dat ze dat niet als ‘God’ benoemen, deert me niet. Het gaat er niet om zieltjes te winnen, wel hen te laten proeven van de spiritualiteit die ons ertoe aanzet om onze deuren gastvrij te openen.”

De weg vinden

Zaak is de weg te vinden naar de abdij. “Velen weten zelfs niet af van dit abdiyleven. Dat ze hier altijd welkom zijn, ook als ze geen kerkganger zijn”, beseft zuster Katharina. “Natuurlijk bereiken we heel wat mensen via kerkelijke media. Ook in de zomer- en kerstwinkel komt er best veel volk over de vloer. Dat is noodzakelijk om ons brood te verdienen, maar ook hoe langer hoe meer om naar buiten te treden, ook al zijn we slotzusters.”

Waarom geen filmpje op TikTok of een boodschap op Instagram plaatsen? “Dat is – nu nog – een brug te ver. Misschien zijn we daarin nog wat ouderwets. We hebben wel een Facebookpagina en ook onze website wordt vernieuwd”, reageert de abdis. “Welke wegen we verder moeten bewandelen, weet ik niet. Toch blijf ik zoeken hoe we onze spiritualiteit bij een breder publiek kenbaar kunnen maken.” Ze valt even stil, om vervolgens de kern te vatten: “Ik droom ervan om mensen te tonen dat het christendom zoveel meer is dan Rome, het morele vingertje enzovoort. Het gaat om een beleefde relatie, om vreugde, om geluk. Laat dat nu net zijn waarnaar zoveel mensen op zoek zijn, her en der, terwijl het vlak voor hun neus ligt en ze het niet zien.” Om iedereen uit te nodigen: “Sinds kort zingen we elke eerste vrijdag van de maand het Jezusgebed, een typisch monastiek gebed, heel monotoon en daardoor ontzettend aangrijpend. Er komen steeds meer mensen hierop af. Omdat het zo raakt.”

HET EINDE

VAN EEN KERKELIJK TIJDPERK

© Ilse Van Halst

“De Kerk in Vlaanderen zit vandaag diep in de problemen!”
Dat is een uitspraak die je regelmatig, in allerlei varianten, kunt beluisteren.
Maar wat verstaat iemand in zo’n geval onder ‘Kerk’?

Jean Bastiaens, teamlid van de Diocesane Werkgroep Bijbel

Meestal gaat het in zulke uitspraken over het instituut, met de paus en de bisschoppen en heel het bestuursapparaat. Die kijk is het perspectief van de buitenstaander, die ‘de Kerk’ ziet als een log en verouderd instituut dat bovendien vijandig staat tegenover de actieve participatie van vrouwen in leidinggevende ambten enzovoort. Hoewel ook binnenstaanders soms zo over de Kerk spreken, hebben zij doorgaans toch een meer genuanceerde kijk. Ze beleven de Kerk allereerst als een verzameling van mensen, als een ‘gemeenschap van gemeenschappen’.

Kerkverlating

Er zijn veel gedoopten die zich vandaag als expliciete buitenstaanders laten gelden. Ze waren al langer vervreemd van de Kerk, en wensen zich vandaag volledig te distantiëren van het instituut door de schrapping van hun naam in het doopregister. Sommigen maken daarbij nog wel een onderscheid tussen ‘geloof’ en ‘Kerk’, maar dat zijn eerder uitzonderingen.

Als gevolg van de kerkverlating – een proces dat zeker al zestig jaar bezig is – zien de plaatselijke gemeenschappen zich inderdaad voor verschillende problemen geplaatst: hoe ziet ‘onze’ toekomst hier ter plaatse eruit? Hoe zal de Vlaamse Kerk als geheel er over tien of twintig of dertig jaar uitzien? Kan de kudde nóg kleiner worden? En wat gedaan met het

immense patrimonium? Gemeenschappen zijn gehecht aan een lokale verankering, met een heel eigen geschiedenis, en willen die niet zomaar prijsgeven. Maar de overheid zal de financiële putten niet langer dichten.

Te midden van deze Kerk-crisis – die zowel een institutionele als een geloofscrisis is – vragen de ‘binnenstaanders’ zich af waar ze op moeten inzetten. Eén ding is zeker: hun motivatie om het schip niet te verlaten, komt voort uit een overtuiging, of ook uit een authentieke geloofservaring. Hun gelovige leven kent een stabiele basis die niet bedreigd wordt door de institutionele crisis of de maatschappelijke perceptie. Ze blijven samenkomen op de eerste dag van de week, ze blijven zich engageren in allerlei vormen van dienstbetoon. Ze dragen en verdragen de kritische blik van de buitenstaander, een blik waarvan ze de oorsprong overigens ook wel kunnen verstaan.

De profeet Jesaja

Wat we vandaag in Kerk en samenleving meemaken is weliswaar aangrijpend, maar niet echt uitzonderlijk. Wie de Bijbelse geschriften en de daarmee samenhangende geschiedenis een beetje kent, weet dat het volk Israël van crisis naar crisis is gegaan. Dat kleine volkje van ‘Israëlieten’ moest zich telkens zien staande te houden naast de grootmachten, waardoor het keer op keer overweldigd werd:

de Egyptenaren, de Assyriërs, de Babyloniërs, de Perzen, de Hellenistische heersers, de Romeinen ... En dan spreken we nog niet van de meer lokale machtsverhoudingen, de conflicten met de buurvölker zoals de Filistijnen, de Moabieten, de Edomieten enzovoort. Hoe komt het toch dat dat marginaal volkje al die crisissen te boven is gekomen?

Het antwoord

Misschien geeft de profeet Jesaja het antwoord. In zijn tijd, de achtste eeuw voor Christus, is Israël opgesplitst in een Noordrijk (‘Israël’ of ‘Efraïm’ geheten) en een Zuidrijk (Juda). De politieke spanningen zijn van dien aard dat de koning van het Noordrijk, Pekach, samen met de koning van Aram, Resin, ten strijde trekt tegen de koning van het Zuidrijk, dat wil zeggen tegen Achaz. Die Achaz is koning vanaf ongeveer 736 tot 725 voor Christus. Achaz raakt in paniek en wil steun zoeken bij de grootmacht Assyrië, wat het einde zal inluiden van de onafhankelijkheid van het Zuidrijk. Wanneer Jesaja hoort wat Achaz van plan is te doen, zoekt hij hem op. De boodschap van de profeet aan het adres van Achaz is niet voor vergissing vatbaar:

“Houd het hoofd koel, laat u geen schrik aanjagen door die twee smeulende stukken hout, Resin van Aram en de zoon van Remaljahu [Pekach], hoe hoog hun woede ook opblaait. Aram mag dan kwaad tegen u in de zin hebben, net als Efraïm met die zoon van Remaljahu, en zeggen: ‘Laten we tegen Juda ten strijde trekken, het met angst vervullen en overmeesteren, en dan stellen we de zoon van Tabeal aan als koning’ – maar dit zegt JHWH God: ‘Het zal niet gebeuren, het zal niet zo gaan.’” (Jesaja 7, 4-7).

➤ *Vertrouwen is essentieel in het menselijke leven. Het is het antidotum tegen de angst en de daaruit voortspruitende agressie. Maar vertrouwen moet voorgeleefd worden, en moet ook geschonken worden.*

Codewoord

En even later horen we het codewoord dat de profeet Jesaja aan de angstige koning Achaz meegeeft: "Maar als jullie geen vertrouwen hebben, houden jullie geen stand" (Jes 7, 9). De vraag is natuurlijk: is dat vertrouwen ergens op gebaseerd, of is het een vermetel vertrouwen? Voor de profeet is het duidelijk: koning Achaz moet zijn vertrouwen stellen op JHWH God, en op zijn profeet die hem een alternatieve handelswijze voorstelt. De vertaling van NBG51 luidt dan ook: "Als je niet gelooft..." Want de basis van het godsgeloof is vertrouwen. Koning Achaz zal echter meer vertrouwen stellen in militaire macht dan in God. Immers, vertrouwen stellen in God betekent ook het aanvaarden van onzekerheid, omdat de uitkomst lang niet duidelijk is. De koning wordt gedreven door angst, en daarom slaat hij het woord van de profeet in de wind. Hoe zouden wij zijn?

Terug naar de bron

Vertrouwen is essentieel in het menselijke (samen)leven. Het is het antidotum tegen de angst en de daaruit voortspruitende agressie. Maar vertrouwen moet voorgeleefd worden, en moet ook geschonken worden. Mensen die in hun vroege levensjaren geen basisvertrouwen hebben opgebouwd ('basic trust'), dragen dat als een last levenslang mee. Ook het godsgeloof vraagt om vertrouwen, en alleen vanuit een diep vertrouwen kan er sprake zijn van 'overgave'. Wanneer dat vertrouwen ontbreekt, verbleekt het 'geloof' tot ideologie, en verliest het alle smaak. Zonder doorleefd geloof is er sowieso geen toekomst voor de Kerk. Het Bijbelboek

Psalmen is een leerschool in het opbouwen van vertrouwen in God. Zo bijvoorbeeld in Psalm 4 (verzen 6b-9):

*"Heb vertrouwen in JHWH, uw HEER!
Velen zeggen: 'Wie maakt ons gelukkig? –
HEER, laat het licht van
uw gelaat over ons schijnen.
In U vindt mijn hart meer vreugde
dan zij in hun koren en wijn.
In vrede leg ik mij neer
en meteen slaap ik in,
want u, HEER, laat mij wonen
in een vertrouwd en veilig huis'" (NBV21).*

Het bidden van de psalmen, alleen of samen, is dan ook een vitale weg om het godsgeloof te verankeren in het eigen leven. De psalmen vormen niet voor niets het hart van de dagelijkse gebeden van de Kerk, zoals in het ochtendgebed (de 'lauden') of het avondgebed (de 'vespers'). Het is een niet geringe dienst wanneer plaatselijke geloofsgemeenschappen het samen-bidden van de psalmen wekelijks in de praktijk brengen. Je hoeft daarvoor niet met velen te zijn, en creativiteit in de vormgeving van dat gebed is een vitaliserende uitdaging op zichzelf. Het is een zekere weg die ons terugvoert naar de bron.

Een lauwe Kerk

Misschien zijn we vandaag als geloofsgemeenschappen te snel tevreden over onszelf: we vinden ons liturgisch aanbod best goed en verzorgd, we proberen het beste te maken van een of andere vorm van dienstbetoon. Maar gemakzucht en zelfvoldaanheid liggen gauw op de loer. Soms missen voorgangers ook de energie

om het anders aan te pakken. Een dergelijke situatie kwam ook al voor onder de vroege christelijke geloofsgemeenschappen. Het boek Openbaring opent met zeven brieven die gericht zijn aan zeven lokale Kerken in Klein-Azië. De profeet Johannes moet de gemeenschappen wakker schudden, want ze zijn allemaal op de een of andere manier ingedommeld. Aan de gemeenschap van Laodicea wordt het volgende geschreven:

"Ik weet wat u doet, hoe u niet koud bent en niet warm. Maar nu u lauw bent in plaats van warm of koud, zal Ik u uitspuwen. U zegt dat u rijk bent, dat u alles hebt wat u wilt en niets meer nodig hebt. U beseft niet hoe ongelukkig u bent, hoe armzalig, berooid, blind en naakt" (Op 3, 15-17 NBV21).

Profetische taal! Johannes hoopt met zijn rauwe woorden de gemeenschap in het hart te raken. Weg met die zelfgenoegzaamheid. Gooi het over een andere boeg, werp het visnet aan de andere kant uit (Joh 21, 6)! Word weer gelovig, in plaats van ongelovig (Joh 20, 27)!

Niemand kent de toekomst

Wanneer we op Bijbelse grond staan, beseffen we dat de crisis die we vandaag meemaken helemaal niet zo uitzonderlijk is. We hoeven ons niet te laten ontmoedigen. Wanneer ons godsvertrouwen zich mag verdiepen, zal er meer mogelijk zijn dan we denken. We kennen de toekomst niet, maar het besef daarvan kan ons juist bevrijden van krampachtigheid. "Wie zijn leven verliest, zal het winnen" (Mc 8, 35). Dat is een belofte, en daarvan kunnen we leven.

Op 26 januari getuigden vertegenwoordigers van de Kerk in een eerste hoorzitting van de bijzondere, Vlaamse commissie voor de evaluatie van misbruik in de Kerk en in andere gezagsrelaties. In de voormiddag hoorde de commissie Manu Keirse namens Stichting Dignity, advocaat Vincent Coigniez en Herman Cosijns, voormalig secretaris-generaal van de Bisschoppenconferentie van België. Na de middag was het de beurt aan Luc Terlinden, aartsbisschop van Mechelen-Brussel, en Johan Bonny, bisschop van Antwerpen en referent voor misbruik in de Kerk.

Nathalie Milio

Vanuit hun functie en in opvolging van de bijzondere parlementaire commissie van 2010-2011, waren Keirse, Coigniez en Cosijns nauw betrokken bij de oprichting en werking van de Arbitragecommissie. Daar konden slachtoffers van voor justitie verjaarde feiten, alsnog worden gehoord, erkend en een materiële tegemoetkoming krijgen. Keirse stond mee aan de wieg van de uitbouw van een alomvattend beleid in de strijd tegen seksueel misbruik in de Kerk. Krachtlijnen die Dignity (dat instaat voor opvang van slachtoffers) en de bisschoppen vanaf dan uitrolden zijn: volwaardige justitie voor zover mogelijk, naast erkenning en herstel voor slachtoffers die niet meer bij justitie terecht kunnen; een duidelijke oproep om de stilte te doorbreken naar slachtoffers, naasten en anderen die van het misbruik op de hoogte zijn; voluit en resoluut de kant kiezen van het slachtoffer waarbij die laatste de regierol voor herstel zelf in handen heeft; een rechtmatige maar kordate aanpak van daders of plegers; een doortastend preventiebeleid; een jaarlijks rapport over het aantal, de aard en de inhoud van de misbruikmeldingen.”

Van onrecht naar recht

Alle maatregelen ten spijt, “leeft er bij de overlevers van kerkelijk misbruik nog veel boosheid en ontevredenheid over de toen uitgewerkte aanpak en opvolging. Vaak blijft het trauma of keert het soms in alle

hevigheid terug. De roep klinkt dan ook luid om onrecht uit het verleden om te zetten in recht voor de toekomst voorbij de dading onder de vorm van bijkomende medische en psychologische begeleiding, pastorale gespreksgroepen, aanvullende financiële steun, herinneringseducatie en herdenkingsmomenten, bijvoorbeeld op 18 november, VN-dag voor slachtoffers van seksueel misbruik,” aldus Keirse.

Verontschuldigungen

Bisschop Bonny, aartsbisschop Luc Terlinden en secretaris-generaal Bruno Spriet verontschuldigten zich opnieuw voor het veroorzaakte leed en beloofden “de strijd tegen seksueel misbruik verder te willen opvoeren, bij voorkeur voor alle slachtoffers in de samenleving”. Hun pleidooi voor een gecoördineerde aanpak van misbruik, waar of door wie ook gepleegd, vormt de kern van “een tweede en nieuwe fase van therapeutische versterking en maatschappelijke verbreding waarop we volop willen inzetten, bij voorkeur in actieve samenwerking met de verschillende parlementen”, aldus bisschop Bonny.

De voorstellen die ze formuleerden bovenop het huidige preventiebeleid (de oprichting van de tien eigen meldpunten, de gedragscode en meldingsplicht voor al wie actief is in de pastoraal, de zorgvuldige screening

van kandidaatpriesters en de verplichte vormingsdagen voor alle benoemden en beleidsbrochures), gelden zowel voor slachtoffers, plegers als voor de eigen, kerkelijke organisatie. Zo past de bisschoppenconferentie sinds 1 februari de financiële tegemoetkomingen voor de slachtoffers aan de index aan, bepleit ze gespecialiseerde dadertherapie, naast verstrengde sanctiëring, benadrukt ze hoezeer het schandaal van Roger Vangheluwe weegt op de slachtoffers, hun naasten en de hele samenleving en nu ook het nakende pausbezoek overschaduw. Tot slot erkenden de bisschoppen de nood aan vernieuwing en hervorming binnen de Kerk en van een laagdrempelige, professionele ondersteuning.

Religieuzen aan het woord

Op vrijdag 19 januari getuigden vertegenwoordigers van religieuze ordes en congregaties in het Vlaams parlement. Marc Desmet, regionale overste van de Vlaamse en Nederlandse jezuïeten, erkende dat de documentaire “levensnoodzakelijk was voor de slachtoffers” en “de Kerk in al haar klerikale en structurele lelijkheid toonde”. Salesiaan Carlo Loots getuigde dat gesprekken met slachtoffers en nog levende daders vaak in alle eerlijkheid en kwetsbaarheid verlopen en zowel louterend als erkennend kunnen zijn voor beide partijen.

© Saskia van den Kieboom

PROFETISCH PIONIEREN

KERK VERWELKOMT LGTBI+'ERS

› Vorig jaar organiseerden de aanspreekpunten 'Homoseksualiteit en geloof' van de Vlaamse katholieke Kerk voor het eerst een oecumenische gebedsviering tijdens de Antwerp Pride. Op 10 augustus volgt een tweede editie.

› Heel wat lgtbi+ers gingen in op de uitnodiging van de pastorale eenheid Oscar Romero om samen eucharistie te vieren in Merksem.

*Para todos. De Kerk is er voor iedereen. Die woorden van paus Franciscus tot de jongeren op de Wereldjongerendagen in Lissabon maakten diepe indruk op Willy Bombeek. Net als de pauselijke oproep tijdens diens bezoek aan het Vaticaan met de christelijke denktank Logia om "een stem te geven aan wie geen stem heeft". Willy had geen verdere aansporing nodig, trok de wereld in op zoek naar lgtbi-Kerken met een inclusief beleid en legde kardinaal Jozef De Kesel enkele voorstellen voor. Het leidde anderhalf jaar geleden tot de oprichting van **het aanspreekpunt Homoseksualiteit en Geloof**, waarvan hij nu coördinator is.*

Ilse Van Halst

De oprichting door de Vlaamse bisschoppen van het aanspreekpunt Homoseksualiteit en Geloof beantwoordt aan drie verzuchtingen van Willy. "De aanvaarding in de Kerk van lgtbi+'ers en hun ouders, de nood aan een lgtbi+pastoraal en de nood aan een zegening voor halebikoppels om hun duurzame en exclusieve relatie spiritueel te bekrachtigen." Hij zet meteen de puntjes op de i: "Het gaat dus niet om een huwelijk. Wel leggen ze hun relatie voor aan God als getuige en vragen ze Hem hen te helpen de goede weg af te leggen. Dat betekent niet dat de kerkelijke leer gewijzigd is, noch de catechismus. De Vlaamse bisschoppen kozen duidelijk voor een pastoraal document. Dat maakt dat we pioniers zijn."

Straffe zet

Toch is het bisschoppelijke begeleidende document *Homoseksuele personen pastoraal nabij zijn. Voor een gastvrije Kerk, die niemand uitsluit een straffe zet*. "Dat is wereldwijd het eerste officiële document met liturgische suggesties voor een gebedsmoment voor relaties van hetzelfde geslacht opgesteld door bisschoppen. Het is werkelijk een profetische tekst, omdat

alle Vlaamse bisschoppen er unaniem achter staan, vanuit de pragmatisch realistische instelling die hun eigen is." Het aanspreekpunt voelt zich gesteund door de verklaring *Fiducia supplicans* van december 2023 waarin het Vaticaan geestelijken toelaat om koppels van hetzelfde geslacht en koppels in irreguliere situaties, zoals getrouwde echtgescheidenen, te zegenen. "In het kielzog daarvan mogen we nu spreken van een pastorale zegening voor deze mensen", stelt Willy. Als coördinator bemant hij het interdiocesane aanspreekpunt binnen de Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal. "Ik beantwoord vragen en speel desgevallend door naar de respectievelijke diocesane aanspreekpunten. Maandelijks vergaderen we met z'n allen om binnenlopende vragen te bespreken en om ervaringen uit te wisselen. Verder ben ik de spreekbuis naar de media, en ontvang en beluister ik mensen."

Zoeken al doende

"Het is zoeken al doende", ervaart ook Saskia. Ze is het aanspreekpunt voor ons bisdom. "Ik zie momenteel drie essentiële werkpunten.

Ten eerste willen we luisteren naar lgtbi+'ers, familie, vrienden, die vragen hebben over homoseksualiteit, mensen die vragen hebben over hoe om te gaan met gaybashing enzovoort. Daarnaast willen we lgtbi+koppels op weg helpen naar een pastorale zegening van hun relatie. Tot slot bouwen we aan een netwerk, binnen- en buitenkerkelijk, met jeugdbewegingen, Çavaria, het onderwijs ..." Willy knikt bevestigend. "Geregeld kloppen godsdienstleerkrachten bij ons aan met de vraag hoe ze dit thema in hun les aan bod kunnen brengen. Of we hun tools kunnen aanreiken om met leerlingen het gesprek aan te gaan op een constructieve en verbindende manier, zonder te polariseren, zodat lgtbi+jongeren zich erkend weten in hun identiteit. Onze recente workshops in Antwerpen, Brugge en Hasselt konden alvast rekenen op veel belangstelling."

Warm welkom

Ondertussen werken de aanspreekpunten een nieuw actiepunt uit. "We willen bisschoppen oproepen om samen met lgtbi+'ers en hun ouders een boterham te eten en ondertussen het gesprek aan te gaan", kondigt Saskia aan. "Op de Pride in Antwerpen vorige zomer organiseerden we een oecumenische gebedsdienst in een tot de nok gevulde kerk. Vele lgtbi+'ers ervoeren de dienst als helend, als een warm welkom. Dit jaar komt er een vervolg."

Tegelijk beseft Saskia dat dat voor anderen *too little too late* is, ook al ziet ze dat zelf niet zo. "Het is nooit te laat, want jongeren van vandaag staan meer op hun identiteit dan ooit tevoren. Ze durven het in vraag te stellen en verdienen om daarin erkend te worden. We worden die hunkering naar erkenning heel sterk gewaar."

Willy Bombeek, w.bombeek@interdio.be of 0471 71 03 69

Saskia van den Kieboom, aanspreekpunt@bisdomantwerpen.be, 0496 38 40 23

➤ *María José Carmona Gallardo en Gustavo Maestre Caldera en hun dochter Valeria uit Venezuela hopen in Antwerpen een stabiele en veilige toekomst te kunnen uitbouwen.*

➤ *Mousa, van Palestijnse afkomst, droomt van vrede, vriendschap, liefde, respect en een gezin.*

Op de koude avond die het op de vijfde december vorig jaar was, was de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal een warme plek. In de schaduw van de kerststal in het bijzonder, want vijfenveertig vluchtelingen van twintig verschillende nationaliteiten van Zuid-Amerika, over Afrika en het Midden-Oosten tot in Oekraïne, gingen er in gesprek met veertig inwoners uit Antwerpen tijdens de derde editie van de Refugee Slow Dating, een trage date met tijd voor een echt gesprek.

Nathalie Milio

Aan kleine tafels in de nartex van het middenschip schoven alle deelnemers iets voor 19 uur aan. "De warmte van oprecht menselijk contact en een fijne ontmoeting, daar kan geen geld tegenop", aldus Miebet van Santen die voor de tweede keer deelneemt. Ook Katrien Sollie is er al voor de derde keer bij en vindt deze refugee slow dating "een beproefd en onbetaalbaar concept".

Op de vlucht

"We ontvluchtten Venezuela en later Ecuador, omdat het er niet langer veilig was om te wonen en kwamen drie maanden geleden in België aan met onze dochter Valeria van inmiddels vijf jaar. Criminaliteit vormde een voortdurende bedreiging waar we tot drie keer toe van dichtbij mee werden geconfronteerd." Aan het woord zijn María José Carmona Gallardo (33) en Gustavo Maestre Caldera (36), afkomstig van Caracas en omgeving en ondertussen elf jaar getrouwd. Zij was er leerkracht koorzang, hij leraar tennis met een diploma administratie op zak. Sinds een aantal weken studeren ze ijverig Nederlands en proberen ze er, in afwachting van een verblijfsvergunning, in het Rode

Kruisopvangcentrum van Lint-Meihof, het beste van te maken. Na enkele schoorvoetende kennismakingsvraagjes praten we al gauw honderduit in het Spaans over het belang van kunst, ons christelijke geloof en koken. Ook zij houden van lekker eten en tonen me het nationale gerecht van Venezuela, de *pabellón criollo*. "We hopen hier vooral een stabiele en veilige toekomst te kunnen uitbouwen voor ons gezin en werk te vinden dat aansluit bij onze diploma's en interesses."

Nieuwe date

De bel rinkelt en pastoor Bart Paepen maant ons aan om het eerste gesprek af te ronden. Ik schuif een tafeltje naar links op en ontmoet er de 38-jarige Mousa uit Saoedi-Arabië. Hij is Palestijn, maar woont al jaren niet meer in Israël, evenmin als zijn ouders en zus die zich in Turkije vestigden. Op zoek naar een betere toekomst is hij al van begin juli in ons land en verblijft hij in het opvangcentrum voor asielzoekers van Fedasil in Broechem. Hoewel het leven nu heel anders is voor hem, hoopt de moslim die verslingerd is aan snorkelen en duiken, hier een uitdagende ingenieursfunctie te vinden.

Voor zijn aankomst in België werkte Mousa als telecomarchitect in Jeddah, de grootste stad van de provincie Mekka en de grootste havenstad aan de Rode Zee. "Vrede, vriendschap, liefde en respect, en een gezin stichten, daar droom ik van." Het gesprek loopt vanzelf, er wordt gelachen en rond gevoeliger onderwerpen, zoals de oorlog in Gaza, slompen we behendig heen. Hij is vooral oprecht dankbaar dat hij hier zijn verhaal mag doen en benadrukt meermaals hoeveel deugd hij ervan heeft. "Soms rook ik of speel ik op mijn smartphone om de tijd te verdrijven. Korte, functionele en vriendschappelijke gesprekken voer ik dagelijks met mijn medebewoners, maar dit gaat toch dieper. Ontzettend bedankt om naar me te luisteren."

Praten met

De tijd zit er helaas op. We sluiten gezellig af met een drankje in De Plek waar ik nog kennismaak met de Chileense Pilar die Spaans doceert op de internationale school en waar ik enkele Oekraïense vluchtelingen terugzie die al sinds een jaar in het nooddorp op Linkeroever verblijven. Het is een hartelijk weerzien. "Laten we elkaar altijd ontmoeten met een glimlach, de glimlach is het begin van elke vrede", staat er op het instructieblaadje met vragen en gespreksonderwerpen dat we bij de start ontvingen. De quote van Moeder Teresa vat goed het opzet van deze avond samen waarin we vanuit een oprechte interesse, respect en verbondenheid 'met' en niet 'over' vluchtelingen praten, elk met een ander verhaal. Verhalen die onder je huid kruipen, verhalen van mensen die vaak niet weten wat morgen brengt en nog gebukt gaan onder de pijn en trauma's van gisteren.

DIALOOG

OP EN OVER SCHOOL

➤ *Aan de slag.*

➤ *Helga wuift haar voorganger Dirk Van Rossem uit.*

Als adjunct liep Helga Melis al een tijdje tandem met haar voorganger Dirk Van Rossem. Sinds 1 september is ze onze nieuwe bisschoppelijk gedelegeerde voor onderwijs. “De uitdagingen voor ons onderwijs zijn en blijven in de huidige context groot: Hoe creatief omgaan met het lerarentekort, met de capaciteitsproblematieken, de mandateringsvoorwaarden, ... en daarover verbindend in dialoog gaan?”, aldus Helga. “Ik hoop dat ik daarin een verschil kan maken.”

Nathalie Milio

Helga werd geboren in Ekeren als nakomertje in een hecht gezin met drie kinderen. Tijdens haar jeugd zong ze in haar geboortedorp in de C-koren en droeg ze met trots haar totem ‘aangename gibbon’ bij de scouts. “Uit die tijd onthoud ik vooral dat familie en je gezin het allerbelangrijkste zijn”, zegt Helga. “Zelf ben ik vooral mama, partner, zus van en pas dan bisschoppelijk gedelegeerde. Een goede balans is voor mij essentieel.”

Verbinden

Haar vader zaliger, die onder meer directeur kwaliteitszorg aan de Karel de Grote Hogeschool was, is nog steeds een bron van inspiratie voor Helga. “In mijn ogen was hij een heel verbindende man aan wie je zonder oordeel een probleem kon voorleggen. Die kwaliteit alsook aanspreekbaar en benaderbaar zijn, probeer ik mee te nemen in mijn job als onderwijsvrouw en als bisschoppelijk gedelegeerde”, schetst Helga. “Het maatschappelijke kantje heb ik dan weer van mijn mama, een sterk geëngageerde vrouw in heel wat organisaties.” Helga was leerkracht in het basisonderwijs en interim-directeur bij Virgo Maria in Merksem. Vanaf 2012

verdiepte ze zich als stafmedewerker eerst in haar rol van Bestuurlijke Optimaliserings- en Schaalvergrotingsbegeleider en later als ankerfiguur. Met één missie voor ogen: schoolbesturen samenbrengen en ondersteunen in hun optimalisatie. Daartoe volgde ze de opleiding tot erkend bemiddelaar. “Conflictbemiddeling was echt mijn ding”, blikt Helga terug. “Ik leerde daaruit dat elk verhaal twee kanten heeft en dat iedereen spreekt vanuit zijn of haar eigen beleving. De kunst bestaat erin om dat werkelijk te zien en ernaar te streven dat elke partij dat kan. Bemiddelen gaat niet over ‘gelijk’ krijgen of ‘bij je standpunt’ blijven. Het komt erop aan om van standpunten naar belangen te evolueren met als belangrijkste vraag: Hoe kunnen we hier samen uitkomen? Wat heeft elke partij nodig?”

Twee luiken

Ondertussen werkte ze zich grondig in als opvolger van Dirk Van Rossem als bisschoppelijk gedelegeerde. “Ik stelde al snel vast dat

de functie bestaat uit twee luiken. Een eerste luik focust op Katholiek Onderwijs Vlaanderen, waarin ik al een breed netwerk uitbouwde. In die rol zet ik vooral in op verbinden, inspirerend motiveren, klankborden, samen in gesprek gaan en een adequate opvolging van de vele onderwijsvragen. Een tweede luik handelt over de werking van het bisdom, de bisschopsraad en de inspecteurs-adviseurs rooms-katholieke godsdienst. Dat stuk was nieuw voor mij, maar ervaar ik als boeiend en uitdagend.”

De leerling centraal plaatsen

De uitdagingen voor het onderwijs zijn haar niet onbekend. Ze wil daarover verbindend in dialoog gaan. “Ik wens daarbij vooral dat we de leerling centraal plaatsen en er alles aan doen om hem of haar naar een hoger niveau te tillen. Dat we de positieve pedagogische boodschap van het onderwijs verder kunnen aanscherpen, uitdragen en zelf meer uitgedaagd worden om te denken in mogelijkheden in plaats van in problemen.”

Ze is ervan overtuigd dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen daarin een doorslaggevende rol kan spelen. “Jongeren vandaag zijn erg zoekend naar hun identiteit en raken soms op de dool, omdat ze het spoor bijster zijn en het fundament niet meer scherp zien. De waarden van de katholieke dialoogschool geven taal aan levensbeschouwing, maar laten ook ruimte voor openheid, diversiteit, respect voor anderen, en laten leerlingen vooral stilstaan bij de waan van de dag, wat in de huidige maatschappij niet onbelangrijk is.”

De werkgroep Pastoraal op School organiseert een studiedag op 2 mei in het TPC. Op 22 mei vindt de lanceersessie Leeftocht 2024-2025 plaats. Info op www.bisdontanwerpen.be of via hanne.jacobs1@katholiekonderwijs.vlaanderen of 0497 45 97 95.

IN DE KIJKER

KERKELIJK ONTBIJT, BROEDERLIJK PROFIJT

In de middenbeuk van de Sint-Laurentiuskerk in Zammel staan de kerkstoelen netjes geschikt rond tafels. Die zijn mooi gedekt, met onderleggers van Broederlijk Delen, de koffietassen nog omgekeerd opdat er geen stof in zou vallen. In de zijbeuken staat het ontbijtbuffet klaar. De geur van verse koffie drijft je tegemoet ...
Zo vieren de gelovigen van Oosterlo-Zammel in de zondagsmis op 10 maart letterlijk eucharistie aan tafel.

Ilse Van Halst

Alles begon zo'n vijftien jaar geleden toen het parochieteam zijn steentje wilde bijdragen aan de vastencampagne van Broederlijk Delen, maar hoe? "Waarom nodigen we niet iedereen uit op een ontbijt in onze kerk?", dacht Ludo Verwimp luidop. Hij is de drijvende kracht achter het parochieteam van de Sint-Laurentiusparochie in Zammel in de pastorale eenheid Dimpna en Gerebernus. "En we noemen het: 'Kerkelijk ontbijt, broederlijk profijt'." "Iedereen was meteen razend enthousiast", herinnert teamlid Marcel De Vries zich.

Voeten in de aarde

De praktische uitwerking had nog wel wat voeten in de aarde. Zo was de toenmalige pastoor er voorstander van om een vaste bijdrage te vragen. "Wij dachten eerder aan een vrije bijdrage. En als iemand dan niets geeft, is onze opzet zeker geslaagd", grapt Ludo. "Dan zijn we echt evangelisch bezig en hebben we een hongerige gevoed." Ook de kerk als ontbijtlocatie zag de pastoor niet zo zitten. In de parochiezaal staan de tafels en stoelen immers al uitgestald. Het team hield echter voet bij stuk. "Onze-Lieve-Heer nodigde mensen toch ook aan zijn tafel uit. Waarom zouden wij dat niet doen?", motiveert Ludo. Het idee kon in de parochie op heel wat bijval rekenen. "In het begin was het nog zoeken wat er zoal diende te gebeuren en wie dat zou kunnen doen", weet Marcel nog. "Aan vrijwilligers

evenwel geen gebrek, en ook de plaatselijke middenstand droeg het initiatief een warm hart toe en sponsorde met plezier."

De eerste editie in 2008 was meteen een schot in de roos. Na de zondagsviering om 8.30 uur – vandaag is die om 9 uur – schoven zo'n honderd gegadigden maar wat graag letterlijk aan de tafel van de Heer aan. "We haalden een mooie bijdrage voor Broederlijk Delen op", klinkt het trots. "Heel wat mensen feliciteerden ons nadien met het leuke initiatief. Onze kosten, toen honderd jaar, was ontroerd. 'Dat ik dat nog mocht meemaken. Het was zo bijzonder', zei hij."

Jong leven in de brouwerij

En dus werd 'het kerkelijke ontbijt met broederlijk profijt' een traditie. Na een gedwongen pauze tijdens de lockdown werd de draad terug opgenomen. "Al doende kwamen we op het idee om de vormelingen bij het initiatief te betrekken", vertelt Ludo. "De naamopgave van de vormelingen gebeurt tijdens de zondagsviering, maar de vrijdag vooraf verhuizen ze onder het wakende oog van volwassenen tafels uit de parochiezaal naar de kerk. Ook dit jaar voorzien we een catechesemoment." Marcel vult aan: "De vormelingen brengen hun ouders en grootouders met de andere kleinkinderen mee. Zo is er meteen jong leven in de brouwerij."

De andere taken worden verdeeld over het team en vele helpende handen. "Enkele dagen voor de viering vijzen vrijwilligers de kerkstoelen los. Die hangen immers met vier aan elkaar", vertelt Ludo. Vrijdag worden de tafels gedekt. Femma van Oosterlo en Ferm van Zammel leveren de koffiekannen. Koffie en andere drank haalt het team in de Wereldwinkel, de broederlijke idee van eerlijke handel indachtig.

Een wonder

Na het ontbijt volgt de onvermijdelijke afwas en opkuis. "Dan voltrekt er zich een klein wonder", meent Marcel. "Om voor te bereiden heb je vrijwilligers en idealisten genoeg, maar om op te ruimen is het vaak heel wat minder en heeft iedereen plots dringend iets elders te doen. Hier niet. Moeders van communicanten nemen een vaatdoek vast ... Vrijwilligers vijzen de stoelen terug aan elkaar. Ongelooflijk hoe we als kleine parochie zo iets groots kunnen realiseren ..."

Loopt het water je in de mond? "Iedereen mag afkomen. We werken niet met inschrijvingen", vertelt Ludo. En als er meer volk opdaagt dan verwacht? "Dat komt altijd in orde", klinkt het gastvrij. "Dan wip ik gewoon even bij de bakker binnen. Koffie bijzetten is snel gebeurd. Een ei koken ook."

Op 10 maart om 9 uur in de Sint-Laurentiuskerk in Zammel. Info bij ludo.verwimp@telenet.be

ESTAFETTE

EEN MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Josee Laeremans is het gezicht van het bisschopshuis in Antwerpen.

➤ Josee bezorgt iedereen van de Curie 'relevant' leesvoer

Toen collega Veerle Hardy ons in juni 2023 veel te vroeg ontviel, moesten we op zoek naar een waardige opvolg(st)er. Die vonden we in Josee Laeremans uit Ramsel nabij Herselt. Het nieuwe onthaalgezicht van het bisschopshuis is zestig en de jongste uit een gezin van vijf kinderen met twee jongens en drie meisjes. "Mijn ouders waren hardwerkende landbouwers en altijd druk in de weer met het boerderijvee", herinnert Josee zich. "We hielpen waar mogelijk tijdens de weekends en de vakanties."

Josee komt uit een warm en hecht gezin waar ook de grootvader inwoonde, waar ze een fijne kindertijd heeft beleefd met haar broers en zussen, neven en nichten en de vriendjes en vriendinnen uit de buurt. Haar moeder was erg parochiebetrokken, lid van het kerkelijke zangkoor en de plaatselijke vrouwenvereniging 'De Boerinnenbond', later Katholiek Vormingswerk voor Landelijke Vrouwen en FERM. Josee ging naar de lagere school in Houtvenne waar ze zelfs nog les kreeg van zusters, nadien volgde ze de opleiding Kantoor in het secundair onderwijs in Regina Pacis in Ramsel.

Vuurdoop

In 1982 startte ze bij ABB, de voorloper van KBC. Heel even werkte ze nog voor *Kerk in Nood*. Toen ze via het jobcenter van KBC de vacature voor het bisdom las, was ze meteen gemotiveerd en solliciteerde ze spontaan. "Hier werken stemt overeen met de waarden die ik van thuis meekreeg", vertelt Josee. "Vooral het administratieve werk in deze functie spreekt me sterk aan. Leuk weetje: collega Ilse Deckers van het vicariaat Kempen is een nichtje van een vroegere collega bij KBC."

Josee kreeg meteen een vuurdoop. "De eerste weken van mijn nieuwe baan vielen samen met de VRT-Canvas-reeks *Godvergeten*. Onnodig te zeggen dat het een hectische en chaotische tijd was", blikt Josee terug. "Ik behandel vooral de kerkverlatingen die per post binnenkomen. Voorts concentreer ik me op de logistiek, doe ik agenda- en telefoonbeheer en wijs ik bezoekers aan het bisschopshuis de weg."

Zoete inval

"Bij mijn start vond ik het best moeilijk om de namen van alle medewerkers en de verschillende diensten en vicariaten te onthouden," erkent ze, "maar inmiddels begint dat vlot te gaan. Dat is tenslotte eigen aan elke inwerkperiode. Het feit dat het onthaal de zoete inval van een organisatie is, vind ik best een fijne gedachte. Ook de sfeer die er heerst op de werkvloer ervaar ik als heel aangenaam."

Naast haar werk houdt Josee vooral van lezen, en dan vooral van thrillers, romans en strips, maar ook van films bekijken. Daarvoor trekt ze

soms naar het cultureel centrum in haar buurt. Enkele zomers geleden genoot ze daar nog van *Bohemian Rhapsody* met Rami Malek in openlucht. Ook voor een koffie, een shoppingtrip of een wandeling is onze kersverse onthaalmedewerker altijd te vinden. Een aantal jaren geleden trok ze zelfs geregeld haar loopschoenen aan. Lichamelijke opvoeding was vroeger niet voor niets haar lievelingsvak op school.

Nieuwe horizons

Josee schrikt er niet voor terug nieuwe horizons te verkennen. "Onlangs volgde ik een workshop kleibloemen maken en glazuren", verklapt ze. "Voor corona reisde ik graag en vaak naar het buitenland, vooral in Europa. Sinds de pandemie voel ik minder de behoefte om ver weg te trekken. Ook ons land heeft erg mooie plekjes." Thuis wachten bovendien Loes en Dora op haar onverdeelde aandacht en liefde, haar twee zwart-witte katten die alweer zeven jaar bij haar inwonen.

Nathalie Milio

➤ Josee (rechts in blauw shirt) speelt een partijtje kubb tijdens de opening van het pastorale werkjaar op het TPC.

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij decreet van 6 december 2023 onttrok bisschop Bonny de openbare kapel Sint-Franciscus (Henri Van de Veldestraat 1 in Antwerpen-Ekeren) en het bijhorende altaar per 8 december 2023 aan de eredienst en bracht hij het terug tot een profaan en niet-onwaardig gebruik.

WIJDING

Mick **Huybrechts**, geboren in Rumst op 27 juli 1985, tot diaken gewijd op 21 mei 2023, werd op 17 december 2023 tot priester gewijd in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen. Hij werd benoemd als pastoor en verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Zacheüs.

ZENDING

Cindy **Rymen** werd per 1 januari 2024 gezonden als pastoraal werkster en benoemd tot parochieassistente in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus.

BENOEMINGEN

Christine **Bossens** werd per 3 december 2023 herbenoemd tot verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en tot lid van het team.

Anne-Marie **Daemen** werd per 3 december 2023 herbenoemd tot verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en lid van het team.

Steven **De Schamphelaere** werd per 1 januari 2024 benoemd tot staf-medewerker van het vicariaat Kempen.

Bart **Devos**, missionaris van het Heilige Hart, werd per 1 september 2023 benoemd tot parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Christoffel.

Maria **Fransen** werd per 3 december 2023 benoemd tot verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en herbenoemd tot lid van het team.

Chris **Ghielens**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 8 december 2023 herbenoemd tot parochieassistente in de pastorale eenheid Heilige Veronica.

Johan **Hendrickx** werd per 3 december 2023 herbenoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en tot lid van het team.

Paul **Hendrix**, priester van ons bisdom, werd per 1 januari 2024 benoemd tot parochievicaris in de pastorale eenheid Mozes.

Tomasz **Kropidlowski**, minderbroeder-kapucijn, werd per 1 december 2023 benoemd tot lid van het team in de pastorale eenheid Zacheüs.

Marcus **Marc Lenaerts** werd per 3 december 2023 herbenoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en tot lid van het team.

Jozes **Jef Leysen**, diocesaan priester van ons bisdom, werd per 1 januari 2024 benoemd tot parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs. Zijn overige functies werden beëindigd.

Bert **Lodewijckx**, priester van ons bisdom, nam per 31 december 2023 ontslag als parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Damiaan en als pastoraal ziekenhuiswerker voor de GZA-groep in campus Sint-Jozef in Mortsel.

Per 1 januari 2024 werd hij benoemd tot priester ter ondersteuning van het sacramentele leven in het dekenaat Kempen-West.

Ninia **Lucas** werd per 1 januari 2024 benoemd tot stafmedewerker voor Attent, Globant en Orbit.

Adeel **Mazhar**, minderbroeder-kapucijn, werd per 1 januari 2024 benoemd als lid van de priesterequipe en tot teamlid in de pastorale eenheid Sint-Franciscus.

Guy **Mennen**, priester van ons bisdom, werd per 8 december 2023 herbenoemd tot parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Veronica.

Alphée **Mpassi**, spiritijn, werd per 3 december 2023 benoemd tot parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel.

Moses **Oguche**, spiritijn, werd per 3 december 2023 benoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Clara van Assisi en tot lid van dat team.

Chukwuma **Okechukwu**, spiritijn, werd per 3 december 2023 benoemd tot parochievicaris en lid van het team in de pastorale eenheid Clara van Assisi.

Bart **Rombouts**, priester van ons bisdom, werd per 1 januari 2024 benoemd tot moderator van de priesterequipe in de pastorale eenheid Sint-Franciscus.

Edmund Dass **Savarimuthu**, Herald of Good News, werd per 1 september 2023 herbenoemd tot lid van de priesterequipe en tot verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen en tot lid van dat team, en dat tot 30 september 2025.

◀ *Een jubileumbedevaart! In mei organiseert het bisdom voor de tiende keer een diocesane bedevaart naar Maria. Dit jaar werd er gekozen voor één gezamenlijke meibedevaart voor de vicariaten Antwerpen en Kempen naar de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen op 15 mei om 14 uur. 'Wees gegroet, Maria', luidt het thema. Bijzondere genodigden zijn de bewoners van woon-zorgcentra en zorgvoorzieningen, leden van Samana- en OKRA-kernen, parochie- en bedevaartgroepen en religieuze gemeenschappen. Wie dat wenst, kan de ziekenzalving ontvangen. Inschrijven via meibedevaart@bisdomantwerpen.be of 03 500 00 18.*

◀ *Wim Selderslaghs, vicaris van Kempen, vertrok begin januari op sabbatical naar Assisi in Italië. We verwachten hem terug midden juni. Tot die tijd kan je met vragen terecht op het algemeen adres van het vicariaat Kempen: vicariaat.kempen@bisdomantwerpen.be of 03 500 00 18.*

Ronald **Sledsens**, priester van ons bisdom, deken van de dekenaten Antwerpen-Centrum, Antwerpen-Noord en Antwerpen-Zuid, werd per 1 januari 2024 benoemd tot pastoor-deken in Antwerpen, Heilige Geest; Antwerpen, Sint-Jan de Doper; Antwerpen, Sint-Laurentius, en Antwerpen, Sint-Michiël en Sint-Pieter.

Emmanuel Kwame **Tomfiah**, spiritijn, werd per 3 december 2023 benoemd tot pastoor en verantwoordelijke gemeenschapscoördinatie in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en tot lid van het team. Hij neemt ontslag als pastoor, verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Clara van Assisi. Aldaar wordt hij leidinggevend priester.

Petra **Van Deursen** werd per 1 juni 2023 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het AZ Turnhout, in de pastorale eenheid Clara van Assisi.

Pascale **Van Hoof**, pastoraal werkster, werd per 1 oktober 2023 herbenoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het Forensisch Psychiatrisch Centrum Antwerpen.

Annie **An Verheyen** werd per 1 november 2023 herbenoemd tot adjunct van de bisschoppelijk vicaris, bevoegd voor de dekenaten Antwerpen-Centrum, Antwerpen-Noord en Antwerpen-Zuid.

Kanunnik Jan **Verheyen**, priester van ons bisdom, werd per 1 januari 2024 benoemd tot leidinggevend priester in de pastorale eenheid Sara en Abraham.

Martine **Vinckx** werd per 1 december 2023 benoemd tot teamlid in de pastorale eenheid Zacheüs.

Sophia **Sonja Willems** werd per 3 december 2023 benoemd tot verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en herbenoemd tot lid van het team.

STOPZETTINGEN

Jelle **De Backer** nam per 31 december 2023 ontslag als vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het Penitentiër Schoolcentrum en in de Strafinrichting van Wortel, Hoogstraten, in de pastorale eenheid Sint-Franciscus.

Ludo **Gielis** nam per 7 december 2023 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heilige Veronica en als lid van het team, aan het einde van zijn benoemingstermijn.

Peter **Keersmaekers**, diaken van ons bisdom, is per 31 december 2023 met pensioen. Zijn benoeming als diaken in de pastorale eenheid Heilige Christoffel en als diocesaan secretaris van ORBIT vzw werden beëindigd.

Omwille van het bereiken van de leeftijdsgrens van tachtig jaar werd de benoeming van Willy **Van Gils**, priester van ons bisdom, als parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Veronica per 31 december 2023 beëindigd.

Marc **van Kerkhoven** nam per 7 december 2023 ontslag als verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Heilige Veronica, aan het einde van zijn benoemingstermijn.

Erik **Van Tricht** nam per 31 december 2023 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Heilige Oscar Romero en tot lid van het team.

Leon **Leo Wuyts**, priester van ons bisdom, is per 31 december 2023 met pensioen. Zijn benoeming als parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Veronica werd beëindigd.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

OVERLIJDEN

André **De Schepper** (pater André van Sint-Jozef), priester van ons bisdom, overleed in Wilrijk op 8 december 2023. Hij was actief als onderpastoor in Berchem, pastoraal rusthuiswerker en medewerkend priester in Antwerpen-Berchem, wzc Sint-Anna. Hij werd geboren in De Pinte op 15 augustus 1934 en tot priester gewijd in Gent op 17 juli 1960.

Renaat **Lembrechts**, priester van ons bisdom, overleed in Antwerpen op 16 januari 2024. Hij was actief als leraar aan het Klein Seminarie in Hoogstraten, als directeur van het Leo XIII-seminarie van de Belgische kerkprovincie en als president van dat seminarie. Hij was ook lector aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van de KU Leuven. Hij werd geboren in Borgerhout op 14 mei 1927 en tot priester gewijd in Mechelen op 20 juli 1952.

Julianus **Juul Thijs**, priester van ons bisdom, overleed in Herenthout op 13 december 2023. Hij was actief als leraar in het Klein Seminarie van Hoogstraten, onderpastoor in Dessel, en pastoor in Grobbendonk. Hij werd geboren in Meerhout op 17 maart 1932 en tot priester gewijd in Mechelen op 12 juli 1959.

Meer informatie over de personalia vind je op de website van ons bisdom, klik op 'Officiële berichten'.

LERENSLANG

DE VREUGDE VAN DE WEG

© Ilse Van Halst

In twee pastorale eenheden in ons bisdom loopt op dit moment een vormingstraject over het catechumenaat. Meer dan enkel over de directe toepassing in de praktijk, gaan deze trajecten over kennismaking, verdieping en, inderdaad, vreugde.

Bart Willemen

‘Onbekend is onbemind’ klinkt vaak wanneer het gaat over het catechumenaat, het traject dat volwassenen dienen te gaan op weg naar het ontvangen van de initiatiesacramenten doopsel, vormsel en eucharistie in de paaswake. ‘Waarom moet dat traject zo veel maanden inhouden?’ ‘Waarom die verschillende vieringen in dat traject, waarvan sommige lokaal en sommige diocesaan in de kathedraal?’ ‘Waarom al die gesprekken met begeleiders, gemeenschapsleden, toekomstig peter/meter?’

Ontroerend

Wanneer je echter later een kandidaat of de begeleider(s) en andere leden van de geloofsgemeenschap opnieuw ontmoet, volgt bijna steeds een ontroerende getuigenis van dankbaarheid, verwondering en blijvende betrokkenheid. Uiteraard komt het zeker ook voor dat sommige trajecten minder resultaat opleveren of voortijdig stoppen, bijvoorbeeld als de kandidaat zich in alle vrijheid bedenkt of een pauze aanvraagt. Daarom gaat de Diocesane Werkgroep Catechumenaat elk jaar op zoek naar welke aandachtspunten stap voor stap beter uitgerold kunnen worden, zowel diocesaan als lokaal in de pastorale eenheid.

Speciaal traject

Een van de manieren waarop dat laatste kan gebeuren, is via een speciaal hiervoor

uitgerold vormingstraject, een van de vormingstrajecten waarvoor een pastorale eenheid kon kiezen. In de pastorale eenheid Sint-Salvator en in de werkgroep catechese van PEACE, de pastorale eenheid Antwerpen-Centrum in wording, loopt zulk een traject dat samen met het plaatselijke team de lokale mogelijkheden, kansen en uitdagingen omtrent het catechumenaat op het spoor tracht te komen. ‘Hoe verwelkomen we in de nabije toekomst hier een volwassene die verlangt naar het ontvangen van de initiatiesacramenten?’ ‘Wat doen we, wie voert de eerste gesprekken, hoe kan de pastorale eenheid voor die persoon een geloofsgemeenschap worden?’

Samenzitten

Na een afstemmingsgesprek, waarin verwachtingen en concrete doelen aan bod komen, maakt de stafmedewerker zes uren vrij om met het team samen te zitten. Die uren kunnen naar keuze verdeeld worden. Zo opteerde PEACE ervoor die te spreiden over drie avonden, terwijl de pastorale eenheid Sint-Salvator ging voor een combinatie van een langere vormingsnamiddag met op het einde van het werkjaar een evaluatieve slotbijeenkomst.

In beide pastorale eenheden hebben meerdere mensen al enige ervaring met het begeleiden van catechumenen, en op beide plekken zijn op dit moment ook werkelijk catechumenen onderweg, wat het vormingstraject alleen maar ten goede komt.

Kort op de bal

“Het vormingstraject is een ideale kans om kort op de bal te spelen”, ervaren de teamleden van PEACE en van de pastorale eenheid Sint-Salvator. “We hebben de voorbije pastorale werkjaren ook al mooie ervaringen opgedaan via de samenwerking tussen liturgie en catechese, waarbij gezinnen van vormelingen en communicanten een keer per maand of voor een viering op een vijfde zondag van de maand (die vier keer per jaar voorkomt) worden uitgenodigd. In zo’n viering kunnen ook de verschillende lokale vieringen van het catechumenale traject prima geïntegreerd worden.” Begeleiders Jef en Michel, teamleden van de pastorale eenheid Sint-Salvator beamen: “De viering van de opname in het catechumenaat in november was op die manier een hele mooie ervaring voor onze twee catechumenen.”

Dit vormingstraject over het catechumenaat is immers niet alleen een academische oefening, maar een reis, die christenen samen met de catechumenen die onderweg zijn, kan omvormen en hen weer een beetje meer doet groeien als gemeenschap. Het doel ervan is niet alleen om kennis over te dragen, maar om op verschillende manieren de harten van de gelovigen te openen voor de genade en liefde van God die het verwelkomen en begeleiden van catechumenen met zich meebrengt.

Voor informatie over het catechumenaat kan je mailen naar catechumenaat@bisdomantwerpen.be.

DOORKIJK

OPHAALBRUG

“ 's Avonds laat, toen de zon al was ondergegaan, brachten de mensen alle zieken en bezetenen naar Hem toe. Hij genas vele zieken van allerlei kwalen en Hij dreef veel demonen uit”

(Marcus 1, 32.34 a).

Ik bevind me in 'het aalmoezeniersbureau' in de gevangenis van Turnhout. Of beter: in ons bureau, want het lokaal wordt ook door collega's van andere overtuigingen gebruikt. Het bevindt zich naast de kapel, overeenkomstig de bouwwijze in het begin van de twintigste eeuw opgetrokken op een centrale plek in de oude vleugel van de gevangenis. Op enkele meters loopafstand bevinden zich de cellen.

Soms is het hier stil, maar dan slechts kortstondig. Overwegend is er behoorlijk wat achtergrondlawaai: karren met wasgoed, eten en kantinewaren dokkerend over de oude vloeren, muziek afkomstig van radio, tv of cd-spelers in cellen, mededelingen via de intercom vanuit het 'centrum', luide stemmen, geroep, en geregeld ook geschreeuw van achter celdeuren.

Met dat laatste bedoel ik niet dat iemand even met stemverheffing een en ander uitroept, maar aanhoudend geschreeuw en gekrijs – dermate hevig en langdurig dat een gemiddelde stem er snel klankloos van zou worden. Schrijnend geschreeuw, als van een radeloos dier in het nauw, al dan niet gepaard met bonken op de celdeur. Uiteraard gaat het hierbij om enkelingen, om een kleine minderheid, niet zelden met psychiatrische aandoeningen. Turnhout telt heel wat geïnterneerden, alsook mensen die in andere penitentiaire instellingen moeilijk

te handhaven zijn, maar dergelijke signalen worden geregeld uitgestuurd.

In het rauwe geschreeuw proef je woede tegen allerlei maatschappelijke instanties en systemen, maar tegelijk ook diep-existentiële radeloosheid, wanhoop en eenzaamheid. Het meest schrijnende hierbij is dat op dergelijk noodgeroep geen antwoord komt. Dat er, althans binnen 'systemen', geen antwoord gegeven raakt. Wanneer het dermate rauw wordt, is de betrokkene doorgaans het zicht op gangbare grenzen kwijt en vertoont hij risicogedrag. De celdeur kan niet meer geopend, want zelfs de meest humane cipier loopt dan een risico op verwondingen. Wie wegzinkt in zijn afgrondsbeleving, is minstens op die momenten onbereikbaar voor oprechte bedoelingen. Waar existentiële pijn het volledig overneemt – over gangbare grenzen heen – en enkel schreeuwen, stampen en destructie resten, wordt nabijkomen bijzonder moeilijk. Niet enkel de celdeur wordt dan dichtgehouden. Ook wanneer je reeds enig contact met de persoon hebt opgebouwd, blijkt op dieptepunten de draagkracht hiervan vaak te fragiel. Het gelegde bruggetje blijkt dan slechts een ophaalbrug die volledig naar binnen wordt gehaald.

Dan lezen we in de Bijbel hoe men de 'zieken en bezetenen' bij Jezus bracht en Hij 'de boze geesten verjoeg' (Mc 1, 32.34a). Hierbij vraag ik me steeds weer af: hoe het immense

verdriet en de vaak ondraaglijke pijn die in mensen tussen deze muren besloten liggen, uit hun persoon laten 'ontsnappen'? Hoe op zo'n manier met onze gedetineerden en geïnterneerden omgaan dat levenslasten die ze niet kunnen dragen, zich niet tot uitbarstens toe blijven ophopen in hun geest en lichaam, maar ook op enige wijze weg kunnen vloeien?

Deze mensen hebben kwalijk en te sanctioneren gedrag gesteld. Tegelijk is het zo dat de dynamieken tussen kwaad en pijn behoorlijk complex verlopen. Zeker in detentiecontexten, geladen door macht en dwang, gekenmerkt door minimale zorgverlening en gekleurd door verlieservaringen, creëren ze al snel een monsterverbond.

Jezus doorbrak de dodende dynamieken tussen kwaad en pijn, en Hij verwacht het ook van ons. In het oudste evangelie, bij Marcus, heeft Hij het zelfs in zijn allerlaatste woorden tot de leerlingen over 'boze geesten verjagen' en over als gelovige hieraan herkenbaar zijn (Mc 16, 17). Zelf bereikte Hij mensen door muren van agressie heen. Zijn bereik ging voorbij harde zelfbescherming tegen onmatige pijn. Nochtans werd ook de Joodse samenleving van toen door spanningen beheerst en was ook voor Jezus een probleemvrij bestaan niet aan de orde.

Wie was Hij? Hoe immens moet zijn vertrouwen op de verbinding met de eeuwig Levende zijn geweest? Hoe onvoorstelbaar krachtig de aard van zijn liefhebben? Hoe raakt een mens zo met God verbonden dat zelfs de wanden van zelfgebouwde bunkers voor goddelijke liefdeskracht openschuiven?

Anne-Mie Jonckheere,
gevangenis-aalmoezenier Turnhout

HET ZOMERT AL BIJ IJD

De winter en de sneeuw zijn bijna definitief weg, en in het licht van Pasen komt de natuur opnieuw tot leven. Ook bij IJD maken we ons klaar voor de zomer en bieden we opnieuw een te gek programma aan. Vorig jaar trokken we nog met ruim vijfhonderd jongeren richting Portugal om de Wereldjongerendagen te vieren. Het werd een fantastische ervaring voor iedereen die erbij was. Het zou jammer zijn om dat gevoel kwijt te spelen. Daarom nemen we het mee naar deze zomer. Grasduin in ons aanbod en ga samen met elkaar op weg tijdens een of meerdere reizen.

© IJD

Hjerte Og Sjael

Van 21 tot 28 juli trekken we met de bus naar de Deense hoofdstad, verblijven er in een jeugdherberg, duiken er in musea, ervaren er architectuur, varen er op het water en verbinden dat alles met onze eigen spirituele weg. Ben je tussen zestien en dertig jaar en wil je jezelf laten onderdompelen in de Deense cultuur? Dan is dit zeker iets voor jou!

© Ilse Van Haist

Taizé

Misschien was je er nog nooit? Bij de oecumenische kloostergemeenschap in het Franse dorp Taizé. Of misschien was je er al en hunker je naar nog een royale portie Taizé. Maakt niet uit; stap op de bus en geniet van een week herbronnen met vrienden en met jongeren uit de hele wereld, van een feestelijke week in eenvoud, van een week op het ritme van gebed. Ga mee met IJD naar Taizé van 14 tot 21 juli. Dit aanbod richt zich tot jongeren van zestien jaar tot dertig jaar.

© IJD

Lost On Track

Met een staptocht vol levensvragen gaan we op zoek naar onszelf, naar elkaar en naar God. Elke dag leggen we twintig tot vijfentwintig kilometer af door het prachtige Luxemburg, om uiteindelijk aan te komen in de Sint-Matthiasabdij in Trier. Deze reis voor achttien- tot dertigjarigen vindt plaats van 7 tot 14 september.

IJD organiseert naast deze waaier van buitenlandse reizen ook twee kampen in eigen land, voor wie liever niet te ver weg trekt maar toch anderen wil ontmoeten.

© PE Heilige Norbertus

VORMSEL CATECHESE VOL EVENTS

Een dubbel spoor kenmerkt de aanpak van de vormselcatechese in de pastorale eenheid Heilige Norbertus (Meerhout, Laakdal). "Het eerste omvat overkoepelende activiteiten met een 'event-karakter' voor alle vormelingen", vertelt Eric Seghers, die priester is in Laakdal. "Zo'n event omvat steeds iets ludieks – denk aan fakkels, springkastelen of dans. Verder zijn er werkwinkels met geloofsgetuigenissen, vieren we samen, eten we een lekker hapje en zingen we uit volle borst." Op het programma staan onder meer een startnamiddag 'Expeditie Missio', een fakkeltocht 'Vuur Werkt', een 'Wensentocht', een Zang-Instuif en pastorijverkenning met gelovige short-movies en een tocht 'Spirit Festival' over vormselsymbolen. De norbertijn van Averbode vervolgt: "We voorzien telkens een moment waaraan het hele gezin kan deelnemen: een light a candle, de slotviering ..."

JONGERENPASTORAAL
IJD ANTWERPEN
IJDANTWERPEN@IJD.BE
03 454 11 44

Ontmoetingsdagen

Van 30 juni tot 6 juli voor jongeren van elf tot achttien jaar. Zeven dagen op kamp met leeftijdsgenoten om samen te spelen, het stil te maken, op avontuur te gaan, te bidden en elkaar te ontmoeten. Kortom: zeven fantastische dagen waar je nog lang van zal nagenieten.

Pluskamp

Van 1 tot 7 juli voor jongeren en jongvolwassenen van tien tot drieëntwintig jaar. Zes dagen met meer dan honderd jongeren brengen een ongelooflijke ervaring mee. In leefgroepen beleven we een week bomvol zang- of knutselmomenten, keuzeactiviteiten, een dagtocht, vrij podium en een groots kampvuur. We genieten zoveel mogelijk van het buitenleven. Eten in het zalige zonnetje, slapen in tenten en frisse lucht inbegrepen. *(Jonathan Wuyts)*

READY TO PLAY: ZOMERVIBES, HET HELE JAAR DOOR

Deze zomer zal IJD Antwerpen geen Zomerzinnen Zomervuurkampen organiseren. Dat betekent evenwel niet dat er geen kamp is en nog minder dat er geen zomervuurvibes zijn. IJD Antwerpen trekt deze zomer mee op Pluskamp, het grote IJD-kamp dat elk jaar door alle diensten uit heel Vlaanderen wordt gedragen en geanimeerd. Daarnaast organiseert IJD Antwerpen om de twee maanden, het hele jaar door, een 'Zomeravond', om daar de zomervuurvibes op te roepen.

"Op die Zomeravonden vol sfeer en gezelligheid zijn alle jongeren van zestien tot dertig jaar welkom. We eten een hapje en doen samen leuke, kleinschalige activiteiten", vertelt Ella Deweerdt van IJD. "Op die manier willen we de jongeren die meegingen op Zomervuur actief blijven betrekken in onze werking. Tegelijk hopen we dat die Zomeravonden ook andere jongeren aanspreken. Iedereen is welkom." De eerste Zomeravond in putje winter was meteen een succes. Er werden frietjes gegeten en de ruimte in het TPC werd omgetoverd tot een cinemazaal.

Benieuwd wanneer de volgende zomeravond eraan komt?

Check dan zeker: www.kerknet.be/ijd/evenement/zomeravond

ONTDEK DE JEUGD

Heb je er zin in ?!

Die 'events' worden aangekondigd via een digitale nieuwsbrief die ook catechetische impulsen geeft. Via die Nieuwsbrief worden gezinnen ook uitgenodigd voor parochievieringen: gezinsvieringen, naamopgave, Kerstmis, kruisjesviering, Pasen ...

Daarnaast zetten we in op een tweede spoor: de samenkomsten in lokale parochies. "Dat spoor zien we jammer genoeg verzwakken", betreurt Eric. "Vier parochies hebben een eigen plaatselijke catechesewerking met een achttal samenkomsten. Vier andere parochies houden een handvol gezamenlijke samenkomsten. We hebben zowel twintigers als zeventigers die vormselcatechist zijn. Enkele groepen werken met het vormselproject 'In vuur en vlam', anderen maken zelf het nodige catechesemateriaal."

"Sinds een vijftal jaar proberen we vormelingen warm te maken om eens de sfeer op te snuiven op een activiteit van IJD Antwerpen, in de hoop dat enkelen zo de smaak te pakken krijgen en doorgroeien naar jongerenpastoraal." *(Eric Seghers)*

Deze week:
Stacey Osei

Afkomstig van:
Luchtbal

Je kan me kennen van:
De Twaalf (Kerk en Leven) & Plussers
Luchtbal

Ik ben een vriend van IJD omdat ... ik vaak naar activiteiten van IJD Antwerpen ga.

Mijn favoriete IJD-herinnering is ...
Mijn deelname aan het voorprogramma 'A Dios' van de afgelopen Wereldjongerendagen. En uiteraard mijn eerste WJD in Panama in 2019.

Mijn favoriete Bijbelverhaal is ...
de Bergrede van Matteüs 5, 13-16 waarin Jezus zegt dat wij het zout op aarde moeten zijn.

Dit lied inspireert mij ...
Katy Perry- Rise

Dit is de volgende Vriend van IJD: Kenzy Alderweireld

1. Warme voeten. Het is een van de voordelen van het nieuwe toeristische onthaal in de Sint-Carolus Borromeuskerk aan het Hendrik Conscienceplein in Antwerpen. Warme voeten voor de vele vrijwilligers die er van maandag tot en met zaterdag de bezoekers – in 2023 ging het om bijna 250.000 nieuwsgierigen – welkom heten en wegwijs maken. Ook zij varen wel bij de nieuwe publiekswerking die dankzij de steun van Toerisme Vlaanderen en stad Antwerpen en met middelen van de kerkfabriek van de monumentale kerk verwezenlijkt werd, met een lage balie om ook rolstoelgebruikers gepast te kunnen onthalen. “Niet alleen wordt de kerk beter ontsloten, bezoekers kunnen voortaan ook gebruik maken van een audiogids die hun een sleutel aanreikt om de prachtige kunstwerken in de kerk te kunnen lezen”, kondigt Olivier Lins, voorzitter van de kerkfabriek, aan. Sinds februari komt een bezoek aan deze zeventiende-eeuwse barokke kerk met een prijskaartje: bezoekers betalen 5 euro (bepaalde groepen en mensen betalen het verlaagde tarief van 3 euro).
2. Diaken Guido Goossens uit Zoersel, pastor in de gevangenis in Talca in Chili, kreeg televisiemaker Luk Alloo op bezoek. Misschien zag je hen wel begin februari op VTM in de reeks ‘Alloo in de buitenlandse gevangenis’. Guido bezoekt niet enkel mensen in de gevangenis, maar vangt vrijgekomen gedetineerden ook op, samen met enkele priesters, en helpt hen bij hun reïntegratie in de samenleving. Want, “gevangenen hebben nood aan mensen die in hen geloven en hen een tweede kans geven”, benadrukte Guido toen ik hem een aantal jaren geleden interviewde voor ‘Kerk & Leven’.
3. Berekoud was het, maar dicht bij elkaar is het warm. Figuurlijk, maar ook letterlijk. Op de nieuwjaarsreceptie in het bisschopshuis warmden de medewerkers van vicariaat Antwerpen en Kempen en de leden van het kathedraalkapittel zich aan elkaar en aan de warme wensen van onze bisschop. Proost!
4. Jude Okolo (links) en Benjamin Ojukwu (rechts), twee nieuwe priesters uit het bisdom Onitsha in Nigeria, zijn aangekomen in ons bisdom en duiken meteen het taalbad in Amandus in. Vicaris Emmanuel Ikeobi, zelf uit Nigeria afkomstig, verwelkomde hen hartelijk. Beide priesters verblijven momenteel op de Tabaksvest in Antwerpen.

© Ilse Van Halst

© VTM

© Colin Andries

© Timothy Beynaerts

WAS JIJ ERBIJ?

© Cindy Rymen

Geen verlichte kerstbomen, maar een tractorenkersthappening op het Brooikensplein in Reet, deelgemeente van Rumst, vlak bij de Heilige Maria Magdalenakerk. Op 23 december ging daar voor het eerst een tractorenstoet uit. Bedoeling van die ongewone en vrolijke lichtjeshappening was mensen, die anders warm binnenblijven, nu toch naar buiten te lokken om elkaar te ontmoeten, een gesprek aan te knopen, samen een kom soep te eten of een koffie of jenevertje te drinken. En voor de zangertjes was er een pannenkoek. Want ook het project 'Gezinnen op weg met Jezus' van de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus droeg zijn steentje bij tot de happening. Een ruime delegatie van toekomstige eerstecommunicanten en vormelingen openden de festiviteiten met het Samson- en Gertlied 'We zijn pas tevreden met vrede'.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

DRUKKE AGENDA

Vorige week heb ik vijftigjarige Trees de ziekenzalving gegeven. Negen maanden terug had ze hoofdpijn. Dafalgan hielp niks tegen de ongemeen agressieve tumor die haar hersenen heeft vervangen. Ik moet even slikken als ik binnenkom. Door de intraveneuze cortisone ziet haar hoofd er echt als een volgroeide pompoen uit. Ik vind er met moeite twee ogen in terug. We zitten in de salon met Jacques en drie volwassen kinderen op een rij. Ik vertel haar over de ziekenzalving en de tekens die daarbij horen. Ik vraag haar of ze eerst haar kinderen wil zegenen door hen de handen op te leggen en hun haar levenskracht door te geven. Ze stemt toe en zegt tegelijk: "Dat is ook handiger, want ik kan beter met mijn handen rond hunne kop dan zij rond die van mij." We lachen en geven ons daarna over aan haar indrukwekkende aartsmoederlijke zegen. Die uitspraak van Trees, vol zelfironie, is de manier waarop God zijn genade verpakt. Met een snuifje humor haalt Hij de lont uit de explosieve lading van het vreselijke drama dat zich in Trees en onder onze ogen voltrekt en maakt daardoor de weg vrij voor een echt en onbezwaard 'bene dicere', het zeggen van goede en blijvende woorden aan haar kinderen. Het tilt Trees even boven haar gruwelijke lijden op, halverwege de hemel, en brengt haar daardoor in

© Ronald Sledsens

› Ronald Sledsens

het vogelperspectief dat toelaat om zich een minuut van de ondergang te distantiëren. Als cadeautje geef ik Trees na haar ziekenzalving een lege agenda. Om de drukte te noteren, eens aan de overkant. Want je kan je nauwelijks voorstellen dat de hemel voor een jonge weggerukte vrouw van vijftig ledigheid zou zijn. Trees bladert door de onbeschreven lege bladzijden: "Hij ziet er beter uit dan die van afgelopen jaar", zegt ze. Het woord 'humor' komt nog van de ouwe geneeskunde die dacht dat de gezondheid van een mens bepaald werd door een evenwicht tussen vier 'humoren' of lichaamsvloeistoffen: zwarte gal, gele gal, bloed en slijm. In het geval van Trees klopt daar nog iets van. Bij haar stroomt humor inderdaad door de aders van haar gerijpte persoonlijkheid. Daarom heeft ze zelfs met een tumor nog humor.

Ronald Sledsens

© Sint-Martinus Olen

› **Op de foto:** Om gezegd te krijgen waar we geen woorden voor vinden, wat we niet kunnen bevatten of waar we geen val op krijgen, vallen we vandaag vaak terug op religieuze tekens of symbolen. Worden kruistekens gebannen, dan duiken er wel her en der engelen op in het straatbeeld. Wie weet, weten die bevallige wezens tussen hemel en aarde met een knipoging toch nog een boodschap van God te verspreiden... Zo waren er de voorbije maanden enkelen aan het werk in de Sint-Martinuskerk in Olen. Met engelengeduld restaureerden ze hoog op een stelling rond de drie affaren schuldertjen en decoratie, hout- en marmerimitaties. Van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Zodat de parochiegemeenschap van Sint-Martinus de Goede Week en Pasen terug in een kerk in volle glorie kan vieren, en de engelen onterussen elders geduldig schoonheid uitstrooien...

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

OPEN KERKEN

www.relevant-bisdokumentwerpen.be

